

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefoni uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 1 mart 1940
God. XI • Broj 9

Dosta je zuluma „Hrvatske zaštite“!

Čeda Milić znači provokaciju g. 1940 — jednako kao g. 1914!

Na vest koju je objavila „POLITIKA“ o zlikovačkom napadaju na br. Čedu Milića u Imotskom, osvrnulo se nekoliko zagrebačkih listova, ali je najznačajniji napis „HRVATSKE STRAŽE“, koji nosi naslov „DOSTA JE PROVOKACIJA!“ U tom napisu, u kome se lažno i tendenciozno podvlači, da je Čeda Milić došao u Imotski, kao „jedan od prvaka JNS“, — ma da čitavo Imotski znade da je toga dana bila skupština Sokolskog društva, na koju je brat Čeda došao, kao starešina župe, — najdrzovitije se ODOBRAVA ZLIKOVAČKI NAPADAJ, tvrdeći da su „seljaci s pravom shvatili dolazak Čede Milića u Imotski, kao provokaciju“, i da „je to zaista bila provokacija!“

Tako dakle, — Čeda Milić, čiji je rad god. 1914, za Franca Jozefa i za generala Počoreka značio provokaciju; koji je zbog toga rada bio osuđen na smrt i nekoliko godina proveo u tamnicama, a čije ime spada među najsvetlija što ih naša današnjica ima, — TAJ ISTI ČEDA MILIĆ ZNAČI ZA IZVESNE KRUGOVE PROVOKACIJU I U GODINI 1940!... Zaključak je jasan: Pošto je Čeda Milić ostao isti kao i g. 1914, znači da je i duh, koji u njemu vidi provokaciju, isti kao i g. 1914, — a to je duh Franca Jozefa i Počoreka!

„OBZOR“ se čudi, što se incident dogodio 11 februara, a Savez je o njemu javio tek 23 februara. A znade li zašto? Zato, što brat Čeda, koji je pre samih par meseci, u „KNJIZI ZA SOKOLSKO SELO“ napisao članak, u kome je slavio Dr. Mačeka i hrvatske seljake, i koji, po svojoj apostolskoj prirodi, voli jednako svu jugoslovensku braću, nije uopšte hteo da javi ma šta o tom napadaju, baš zato da ne unosi još više zle krvi!... I učinio je to tek onda, kada je splitski „HRVATSKI GLASNIK“ PRVI O TOME DONEO, IZ OSNOVE LAŽNU VEST, okrivljujući brata Milića i Sokole, da su oni izazvali incidente.

Kad dakle „Hrvatska straža“ govori o „iskorišćavanju incidenata, da se škodi sporazumu“, onda treba utvrditi, da je brat Milić i sam napadao na svoj život bio spreman da prečuti, iz ljubavi prema miru, dok su naprotiv njihovi ljudi, gnjevni što nisu dobro gađali, pokušali da vlastiti zlikovački napadaj iskoriste, da huškaju na nova ubistva i da napadnu jednog od najzaslužnijih rodoljuba u našoj zemlji.

Mi, ni nakonolikih teških iskustava, još uvek ne možemo da verujemo da se svime time slažu odgovorni faktori u Banovini Hrvatskoj. Ali bezbroj slučajeva koje smo naveli, pokazuje nepobitno, da se sve to radi iz krugova „HRVATSKE ZAŠTITE“, koju frankovački elementi, bez obzira na to, što hoće ili neće Dr. Maček, upotrebljavaju, kao ORGANIZOVANU BANDU ZA TERORISANJE POLITIČKIH I LIČNIH PROTIVNIKA. Sama splitska „KATOLIČKA RIJEČ“ je u proštom broju navela slučaj, da je jedan član te bande revolverom pretio župniku, zato što mu je tražio neku taksu. I zato, — kad već odgovorni faktori u Banovini Hrvatskoj nemaju dovoljno građanske hrabrosti, da likvidiraju pretorijance, koji ih na svakom koraku kompromituju, — MORA SA STRANE ČITAVE NAŠE JAVNOSTI DA POTEKNE NAJODLUČNIJI ZAHTEV, DA SE ZULUM RAZBIJAČKIH ELEMENATA U „HRVATSKOJ ZAŠTITI“ DOKRAJČI. Banovina Hrvatska ima svoju zasebnu žandarmeriju, a Jugoslavija svoju narodnu vojsku, pa nikakva zaštita nije potrebna, pogotovo kad se zna, da se čak ni režim g. Stojadinovića nije usudio, da zemlji nametne jednu partijsku naoružanu skupinu, kao zakonsku, pa čak i nadzakonsku vlast!

A dotle nek se znade, da i naše strpljenje ima svoj kraj. Brat Čeda Milić pretstavlja toliku vrednost za sokolstvo i za Jugoslaviju, da bi za svaku vlas, koja bi spala s njegove glave, sokolstvo umelo da uzme sebi doličnu zadovoljštinu, — kad već pretstavnicima vlasti i opštine u Imotskome mogu mirno da gedaju, kako se ugrožava njegov život... Sve do nedavna smo verovali da se radi o psihozi, koju treba pustiti da se izduva, pa smo bili i umereni i suzdržljivi. Ali je sada već jasno, da se radi o drzovitosti tipova, koji hoće da obračunaju sa rodoljubivim Srbima i Hrvatima, zato što su oni bili toliko velikodušni, da nisu g.

Rad sokolstva na selu

Danas je najveća dužnost sokolskih jedinica da na selu razvijaju što bolju propagandu duhovnog jedinstva i boljeg prosvetljavanja našeg seljaka, jer one to najpre i mogu da ostvare, što je i glavni zadatak i cilj Sokolske Petrove petoletnice.

U prvom redu sve jedinice moraju osnovati odbore za rad na selu sastavljene od braće koja žele da iskreno sarađuju u korist sela i seljaka.

Taj odbor treba da sačinjavaju ekonomsko-privredno upućeni braća i sestre kao i učitelji, sveštenici, trgovci, zanatlije itd. Bez sumnje da treba da su tu i sredski poloprivrednici referenti, čija uloga bi dobro došla a za to bi se svako društvo trebalo starati da ih pridobije.

Glavni cilj toga odbora treba da je: Da svojim radom unapredi i pokaže neki rezultat na polju vođarstva, šumarstva, seoskog gazdinstva i svih grana domaće i druge radinosti i seoskih potreba; da putem svojih reklamnih brošura i praktičnih demonstracija prikaže šta je dobro a šta nije za seljaka.

U tom smislu treba da i naš Sokolski Savez obrazuje jedan svoj odbor koji bi stalno radio i uređivao brošure i druga sredstva pa da ih stavi na raspoloženje svim sokolskim jedinicama.

Prilikom sokolskim društvima moglo bi se više puta naučno da prikaže i preko filma, jer koliko nam je poznato naši instituti su bogati sa takvim kulturnim filmovima, koje mogu dobiti svakoako na upotrebu uz jeftine cene.

Na te priredbe treba sistematski pozivati što veći broj istaknutih seljaka a tako isto da bude pristupačno i siromašnom da dođe i vidi i čuje u tome domu, o svojim potrebama i nevođama, pa da ga zagrejemo i da on sam uvidi koliko koristi mu sokolstvo daje pa će i sam da dođe drugi put i da zainteresuje svoju okolinu.

Isto tako mnogo bi se doprinelo širenju narodne svetlosti ako bi se u isto vreme stavljale na raspoloženje narodnim masama i sokolske knjižnice sa ležim knjigama.

1918 s njima obračunali. Uzroci hapšenja, koja su usledila pre nekoliko dana u Zagrebu, pokazuju najbolje, da se radi o ZLIKOVAČKIM NAMERAAMA VEĆEG STILA, KOJE UDARAJU NA SAM OPSTANAK DRŽAVE, JEDNAKO KAO I NA SLOBODU I NA CAST HRVATA. Odgovorni faktori treba zato, da pogledaju istini u lice i da uoče, da je frankovluk, sem u redakcijama „HRVATSKOG NARODA“ i „NEZAVISNOSTI“, našao polje rada i u „HRVATSKOJ ZAŠTITI“, skrivajući se vrlo lukavo pod autoritet g. Mačeka. Ni hrvatsko seljaštvo ni hrvatski interesi nemaju nikakve veze sa tom bandom bivših austrijskih žandara, krčmarskih gulikoža i frankofurtinaških razbijača, pa bi već krajnje vreme bilo, da i odgovorni faktori odlučno povuku crtu između hrvatsstva i razbijaštva!

Još da dodam da bi sokolske jedinice mogle da imaju prema svojim prilikaма и своја пољопривредна добра или шуме итд., већ према потребама дотичног краја и материјалним могућностима. На пример: У соколском друштву Лозница покренута је акција да се од Општине или Државе затражи једно мало парче земље, где би се подигао један узорап воћњак, као и воћни расадник. У исто време у њему би се и друге културне и практичне радње извеле, а уз учешће и са знањем целог краја.

Друштво ће се свакако обратити још и надлежним Министарствима, да му се додели и цео материјал за градњу потребних зграда као и других потреба а нарочито још и то да се подмире и најпотребније сељачке потребе како би то била једна оригинална слика нашег села.

То се све да извести, јер земљишта имамо свуда пуно и лако ће се оно моћи свуда добити. Пропаганднога материјала имамо доста јер држава иначе сваке године улаже у то велике паре да би помогла сељацима па ће свакако преко соколства још и више учинити. Само једно нам треба а то је: Добре идеје — и добри соколи сарадници, па да се све то постигне.

Ја се надам да ћемо ускоро имати у свима друштвима сличне предлоге јер како горе већ напоменућу то је баш у духу и самог програма соколскога рада и Соколске Петрове петолетнице која се већ ближи крају када треба да поднесемо извештаје о раду, а они не смеју бити хладни, сувопарни и мршави, већ такви да докажу да су соколи занета свесни својих задатака, и да их у потпуности изводе на корист акције за подизање нашег села.

Надајмо се да ће ова акција, занета донети добар резултат па прилежно сложимо на посао, за наш народ и наше село!

Лозница Б. Чотрић

Na mnogobrojna pitanja od strane Sokolskih društava te privatnika, radi termina vučenja efektne lutrije Sokolskog društva u Rogaškoj Slatini, javlja potpisana uprava, da će biti vučenje na dan 1 septembra 1940 godine u Rogaškoj Slatini.

Брат Чедa Милић

Седница пленума Савеза С. Н. Ј.

У суботу и недељу, 2 и 3 марта, одржаће се у Београду седница Пленума Савеза Сокола Краљевине Југославије, на коју долазе делегати из читаве Југославије.

На дневном реду седнице налази се извештај Старешинства и тајништва о раду Савеза, затим извештај појединих отсека о општим приликама у соколству и о бројном стању соколства, са предлозима, како да се организација још више ојача. Врло важна тачка дневног реда је преглед прихода и расхода за год. 1939/40, и предлог буџета за год. 1940/41. Расправљаће се такође о соколским поверљивостима, о соколским студентским клубовима, о редовној годишњој скупштини Савеза, а нарочито о проширењу акције на рад у селу. И коначно ће Пленум узети у претрес припреме за свесоколски слет, године 1941 у Београду.

Као што се види, дневни ред Пленума Савеза је од велике важности за соколство. Расматраће општих прилика у данашњим временима даће прилике пленуму, да поведе реч о препрекама, на које наш родољубиви рад наилази, и о тешким неправдама, које се соколству чине, а које се најалост не умањују. Али баш то ставља пленум пред важан задатак, да донесе одлуке, којима ће све те неправде настојати да онемогући.

Уверени смо, да ће реч Пленума Савеза о свему томе бити достојна соколских традиција и да ће наћи заслуженог одјека код наше браће. Неправде и неприлике могу само још јаче да збију соколске редове и да нас наведу на још интензивнији рад! Зато ће нарочита важност бити поклоњена предлозима о јачању организације, о проширењу соколске акције у селу, о студентским соколским клубовима итд. А посве је разумљиво, да ће, у садашњим међународним приликама, нарочита брига савезног пленума бити посвећена народноодбрабеном раду, који данас претставља највећу бригу југословенског соколства.

Završetak tечаја за чланице

У суботу, 24. о. м., завршен је општи течај за чланице Савеза С. К. Ј. заједничком вечером којој су, поред учесница присуствовали претставници Управе Савеза, Начелништва и Просветног одбора. Течајке је најпре поздравила сестра Олга Сковрад, зам. нач. лепим говором у коме је упозорила на дужности које им претстоје у раду у њиховим јединицама. Заблагодарила је учесницама на преданом и пожртвованом раду а предавачима на труду који су уложили да течај донесе пуног успеха. Затим је течајке поздравно у име управе Савеза заменик старешине, инг. Миљивоје Смиљанић, који је оцртао улогу жене у нашем националном животу. Указујући на светле примере националног прегалаштва наше жене у прошлости, он је показао пут соколској жени којим треба да иде у служби соколству и народу. Указао је нарочито на чланицу, да на течају присуствују и сестре Бугарке и претставница руског соколства, и са много вере указао и на будућност Словенства. У име течајке је одговорила сестра Јованка Андрејевић. Она је заблагодарила на пажњи која је цело време течаја указивана учесницама течаја и позвала течајке да своју захвалност искажу радом у својим јединицама. Сестра Јушченко као претставница руског соколства, заблагодарила је на сестринској и братској пажњи, која чини да се Руси, остављени без отаџбине, осећају у Југославији као на свом дому. У име чланица бугарског „Јувака“ врло дирљиво је говорила сестра Викторија Попова, која је подвукла сестринску њежност којом су она и њена другарица биле обасуте за време боравка у Југославији. После вечере дат је леп програм, а онда се развила срдачна забава.

Течај је водила прочелница Наставничког отсека Савеза Сокола, Агата Жицова, а префект је била савезна предњачица, Јелка Банова, која је са

течајкама била у сталној вези, надзирајући њихов рад. На течају су предавали: Миљена Груборова, Агата Жицова, Јелка Банова, Олга Сковрадова, Дана Пољшакова, Милица Чонић, Зденко Павић, Перица Млинарић, Славка Вучковић, Иван Ковач, Др. Ђуровић, Живка Мелентијевић, Драгана Ђорђевић, Душица Радивојевић и др.

У течају се радило свакодневно, од 8 до 12 часова практично, и од 14 до 20 часова теоретски. Велика пажња посвећивала се практичном вођењу самих течајки, одбрамбеном раду соколица, припремама за II Свесоколски слет у Београду 1941. Течајке су се храниле и становале у дому соколског друштва Београд—Матица. Дисциплина је била увек на достојној висини, а вођство течаја друге нарочито захвалност предавачу Д-ру Ђуровићу, шефу хируршког одељења Округлог уреда, који је предавао анатомију, физиологију, и хигијену.

Течајке су посетиле Хемијски Војни институт, где су разгледале уређаје за одбрану од напада из ваздуха, а приказивани су им филмови из соколског живота. Течајке су пошле на Оплепац да се поклоне Сенима Краља Петра I и Краља Александра I, те на Авалу, да се поклоне гробу Незнаног Јунака.

Течај су завршили: Величковић Станислава из Крагујевца, Холц Марта из Загреба, Сенић Марија и Миленковић Наталија из Скопља, Илањак Анкица и Миросављевић Софија из Петровграда, Алексић Јулијана и Пуштић Стојанка из Новог Сада, Цонић Гаврила, Хоменко Аријанда из Ниша, Мезе Франциска из Љубљане, Нешовић Александра из Ужица, Белић Миланка, Андрејевић Јованка и Стефановић Офелија из Београда, Штеркеле Елиза и Јуричић Косовка из Шибеника, Шленц Виккица и Супаниц Стана из Цеља, Кравања Злата из Осиека, Качић Нада из Сплита, Маћерух Емила, Бадрић Меланија и Амбријевић Драгица из Карловца,

Божије и југословенске речи

Далматински православни епископ Иринеј је објавио светосавску посланицу, која одише југословенским и хришћанским духом смиривања и братске љубави, па вреди да, и ако мало доцван, наведемо из ње ове ставке:

„Ано СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ СРБА И ХРВАТА у овим крајевима отаџбине буде значито уистину ВЕЋЕ БРАТСТВО међу браћом, ако он таква осећања и делом унесе у наше међусобне односе, па их изрази у заједничком стваралачком раду, за заједничку срећу и благостање у неподељеној љубави, бризи и старању за ЗАЈЕДНИЧКУ НАМ МАЈКУ ЈУГОСЛАВИЈУ, као збир свега, што је у свим нама најлепше и најбоље, — онда би Српско Православна Светосавска Црква и њезина деца порекла саме себе и своју најсветлију прошлост, ако би једном таквом историјском делу стајали на путу.“

Владика даље каже, да ће исто тако одлучно устати на одбрану своје пастве, ако се покаже да ствари крећу обрнутим путем. Осврће се и на паролу „Срби на окуп!“, па каже: „Ја имам ту своје молбе: Срби на посао, Срби будите сложни и Срби, у храм на молитву!“ И нарочито подвлачи:

„Наши славни Немањићи нису много србвали речима, него неуморним радом и делима трајне вредности, која наш народ држе на окупу више него што ми замислимо.“

Посланица завршава овим југословенским речима:

„Молим се Богу и НАЈВЕЋЕМ ЈУГОСЛОВЕНУ СВИХ СВЕТИТЕЉУ и просветитељу, св. Сави, да сви, и И ЦЕО НАРОД ЈУГОСЛОВЕНСКИ, на челу с нашим младим Краљем из олавнога дома Карађорђевића буду увек вођени духом Божијим, а молитвама и благословом св. Саве закриљени од свих знаних и незнатих сила зла и таме.“

Станић Милица из Сушака, Пољански Марија из Тузле, Јушченко Александра, Руски Сокол, Попова Викторија и Ласкова Горјана из Бугарске.

И. Седлачек

Za „Sokolski Glasnik“!

Љубљанска „Sokolska Volja“ у броју од 16/II пише: „Sokolski Glasnik“ од недеље до недеље све више подиже zastavu odbrane sokolskog imena i poleta sokolskih masa. — У 6. br. читамо мушку осуду uskogrudnog i egoističnog gledanja i raspravljanja nekih novotarija u Banovini Hrvatskoj, gde se izvesni krugovi zagrevaju za „vlastitu kožu i džep“, kao da hoćemo svakoga ograditi sa domaćim plotom i zaprečiti mu pogled i put širom naših državnih međa. Također je i ostali sadržaj aktuelan i zanimljiv. Sama ta sadržina najbolje preporuča naše savezno glasilo!“

Organ sokolske župe Osijek, „Bratstvo“ пише у последњем броју:

„Један старији брат рекао ми је неки дан: Неко се сетио па ми послао „Sokolski Glasnik“, koji odavno ne čitam. Znaš, da je izvanredno dobar. Pročitao sam ga od početka do kraja. Odmah ću poslati pretplatu. — Potvrdio sam mu, da je to elitni sokolski list, koji je od broja do broja sve jači.“

„Čuvajmo Jugoslaviju“, vesnik sokolske župe Karlovac, пише у броју за јануар:

„Interes za sokolsku štampu raste. „Sokolski Glasnik“ u novoj redakciji privlači sve više pažnju čitalaca. Jedinice koje mogu organizirati kolportazu, mogle bi pojačati prodaju „Sokolskog Glasnika“. Jedna ugledna jedinica je već tako uradila i ima uspeha.“

IZ NAČELNIŠTVA

OTVORENJE SMUČARSKOG TEČAJA ŽUPE SARAJEVO NA JAHORINI

Dana 25 februara, kod Planinskog doma na Jahorini, otvoren je smučarski tečaj župe Sarajevo.

Kod otvorenja tečaja prisutni su bili, osim delegata župe i predstavnici vojske: div. general Miroslav Tomić, pomoćnik komandanta II Arm. oblasti, brigadni general brat Živorad Božić, komandant bosanske divizijske oblasti, majori g. g. Oton Čuša i Ignjat Kraljević.

Pre otvaranja tečaja, starešina župe, br. dr. Besarović Vojislav, pozdravio je prisutne iznevši važnost smučarstva u narodnoodbrambenom pogledu. Zatim je govorio general Tomić, iznevši nekoliko sličica iz prošlog svetskog rata te iz današnjeg slučaja malog finskog naroda, koji, blagodareći svojoj smučarskoj spremi, prkosi daleko nadmoćnijem protivniku.

U ime Načelnštva župe br. Jajatović Salem je proglasio tečaj otvorenim i predao vođstvo br. Kandić Stevanu, sav. smuč. vodniku. Tečaj polaze 20 članova iz župe Sarajevo, a trajeće do 3 marta.

POSTAVLJENJE BR. R. RADULOVIĆA

Ukazom Kraljevskih Namesnika postavljen je za načelnika Saobraćajnog odeljenja Generalne direkcije državnih željeznica, ing. Radivoje Radulović, do sada viši savetnik Građevinskog odeljenja Generalne direkcije.

Brat Radulović, pored svojih stručnih sposobnosti, istakao se radom na nacionalnom polju, u svima pravcima. Učestvovao je i u ratovima 1912 do 1918, kada je bio dva puta ranjen. Jugoslovensko sokolstvo je mnogo zadužio gradnjom stadiona u Beogradu, za slet 1930 godine, koga je sagradio za dva meseca. Po njegovim planovima sagrađen je veliki broj sokolskih domova. U sokolske redove stupio je još u detinjane dane, pa od tada stalno saraduje u sokolstvu. Bio je načelnik društva Beograd-Matica, a zatim podstarešina župe Skoplje, gde 1923 godine izvodi jedan od najuspelijih sletova u Južnoj Srbiji. Danas je brat Radulović član Savezne uprave.

Našem vrednom i zaslužnom sokolskom bratu srdačno čestitamo na zasluženom unapređenju!

Da li je zemljoradnicima potrebno telesno vaspitanje?

Jedine organizacije za telesno vežbanje koje su danas u velikom broju prodrle na selo, jesu sokolske čete. Otkada se širi sokolstvo po selima, bilo je organizovano oko 1.400 četa, sa preko 30 hiljada članova. Zadatak sokolskih četa jeste telesno vežbanje, prosvetličanje i ekonomsko podizanje sela.

I ako je seljak po ceo dan na svežem vazduhu, i za njega je potrebno izvođenje telesnih vežbi, isto onako, kao i za ljude koji žive u gradovima. Zemljoradnik vrši ceo dan teške poslove: radi od jutra do mraka i u najviše slučajeva pokreće svoje telo jednim te istim pokretima. Ti jednolični i skoro isti telesni pokreti stvaraju jednoličnost njegovog tela i duha. Kakve je pokrete izvodio otac, izvodio ih i sin. Pod težinom tih pokreta zemljoradnikovo telo dobilo je tokom decenija izvesno nepravilno držanje, ono se iskrivilo na onu stranu, na koju su ga vukli pokreti svakidašnjega telesnog rada.

Ne samo da se zemljoradnikovo telo izobličuje svakidašnjim po-

slom, već i telo čoveka u varoši. Ljudi koji rade po kancelarijama zgrbljeni su i imaju ugnuta prsa; stolari i kovači imaju iskrivljena ramena; obučari i krojači dobiju potpuno iskrivljena i grbava leđa. Nema zanimanja u ljudskom pozivu, čiji svakodnevni, fizički i duševni rad, ne ostavlja vidnih i vrlo štetnih tragova na čovečjem telu. A ako se, pri svakidašnjem teškom poslu, ljudi ne hrane obilno i dobro prema količini svoje potrošene snage, tada im telo strada, ono malakše, razbole se i umire pre vremena.

Ljudi u varoši, koji su u stalnom dodiru s kulturnim životom, mnogo bolje su obavješteni o tome kako će popraviti svoje telo, upropašćeno radom, nego zemljoradnici, koji žive na selu, slabosavetovani i još manje upućivani, kako imaju da žive, kako da se hrane itd.

Da zemljoradnici mnogo trpe od svoga svakidašnjeg posla i da njihovo telo postaje u više slučajeva nesposobno za naporniji rad, na pr. za vojničku službu, najbolji dokaz pružaju izveštaji voj-

nih komisija, za regrutovanje mladića dospelih za vojsku. — Te komisije svake godine odbiju od primanja u vojsku veliki broj seoskih mladića zbog telesnih nesposobnosti.

Ljudi u varošima, da bi sačuvali svoje telo od unakaženja raznim vrstama fizičkog rada, udružuju se u razna gimnastička i sportska udruženja, u kojima upražnjavaju razne telesne vežbe u naročitim dvoranama, na sportskim igralištima i u slobodnoj prirodi, — u planini i na vodi. — U poslednje vreme nastao je pokret i među fizičkim radnicima, oko udruženja u sportske klubove, dok su se ranije udruživali najviše intelektualci. Sva ova udruženja po varošima imaju u svojoj sredini i po jednog ili više lekara, koji daju upute članstvu.

Na našem selu se osnivaju sokolske čete, koje imaju za zadatak telesno vežbanje i prosvetličanje sela, a počeli su se osnivati i sportski klubovi. Sokolske čete su organizovane u 1400 sela i u njima je učlanjeno preko 30.000 seljaka. Tako je sokolstvo, preko varoških sokolskih organizacija, svojim radom prodrlo i na selo. Te sokolske čete osnivaju se sa strane sokolskih društava, u naj-

bližoj okolini i ona se o njima staraju.

Svugde gde su prodrle sokolske čete, nastao je pravi preporod na selu. — U higijenskom pogledu selo je unapređeno podizanjem vodovoda, bunara, modernih dubrišta, krečenjem kuća, uređenjem higijenskih nužnika i čistih kućnih dvorišta. Već samim tim počeo je zemljoradnik da se oseća zdravijim, a zemljoradniku, kome je potrebna dobra i zdrava radna snaga, potreban je i zdrav porod.

I u telesnom pogledu sokolske čete unapredile su zdravlje svojih članova. — Mladići koji preko dana rade naporne poslove na njivama, skupe se dva tri puta nedeljno uveče, a nedeljom i praznikom i preko dana, u prostorijama svoje čete, obično u školi ili na školskom dvorištu, te izvode razne telesne vežbe, koje ispravljaju njihovo, od rada pognuto telo. Da je zemljoradnikovo telo zaista ukočeno i dosta iskrivljeno, od napornog rada u polju i na njivi, to možda sami zemljoradnici ne opažaju, ali mi varošani, čim vidimo zemljoradnika među nama u varoši, odmah opazimo kako njegovo telo nepravilno stoji, kako su mu grudi ugnute, kako se teško kreće, kako su mu udovi zgr-

čeni, i žalimo, što se među našim zemljoradnicima ne propagira upražnjavanje raznih telesnih vežbi, koje će mu telo učiniti optimalnijim prema mnogim boleštinama koje naše stanovništvo na selu napadaju.

Selu bi trebalo posvetiti više pažnje sa strane sokolskih organizacija i sportskih klubova, a i sa strane zdravstvenih zadruga. Ako im i nije zadatak, da među zemljoradnicima propagiraju telesno vežbanje, taj bi zadatak pomenute zadruge mogle sebi da postavie, jer bi time preduhitrile mnoge bolesti. Lekari zdravstvenih zadruga mogli bi biti najbolji propagatori telesnog vežbanja i sokolstva na selu.

Nesumnjivo je da bi od upražnjavanja gimnastike i sportova bilo tokom vremena koristi. Te koristi ne bi se mogle odmah zapaziti, ali stalnim upražnjavanjem telesnih vežbi, koje su podesne za zemljoradnikovo telo, postići će se tokom vremena dobri rezultati. Tim vežbanjem oplemenilo bi se zemljoradnikovo telo, isto onako kako to zemljoradnik sam radi sa svojom stokom i biljnim proizvodima, gajeći ih na naročiti način, da dobije sve bolje i bolje vrste.

Otímačina sokolske imovine u Varaždinu

„Sokolski Glasnik“ je već ranije doneo izvještaj o noćnom napadu na Sokolsko društvo u Varaždinu, koji je 12 januara, oko 22 časova, izvršio odred „Hrvatske građanske zaštite“, pod vođstvom d-ra Čonića, sekundarnog lek-nika gradske bolnice. Tada su na razbojničik način zauzete prostorije Sokolskog društva i oteta sva njegova pokretna imovina, a starešina Sokolskog društva ugledni varaždinski građanin, 58 godina star, sudija Okružnog suda, bio je na zgražavanje mnogih građana, drsko i brutalno vučaran po ulici i primoran da potpiše zapisnik „o primopredaji“ sokolane. Iako Sokolsko društvo u Varaždinu ima *gruntovno osigurano dugogodišnje pravo zakupa* na sokolanu, koja je vlasništvo grada, HGZ oglasila je sokolanu *vlasništvom „Hrvatskog Junaka“* i celu, razbojnički otetu *sokolsku imovinu*, u vrednosti od preko 100.000 dinara, *predala „Junacima“*.

Starešina župe i starešina društva osobno su, kod pretstojnika policije uložili protest protiv ove otimačine i zatražili energičnu zaštitu policije.

Umesto zaštite, dobili su savet, da se čuvaju svakog sukoba sa HGS, što su oni i učinili u uverenju, da će Banska vlast narediti da se nepravda popravi te da se prostorije i sokolski imetak vrte župi i društvu.

Pošto su pak brzojavni protesti, upućeni gospodinu banu i drugim nadležnim vlastima, ostali bez odgovora, pa je tako *uskraćeno poštovanje najosnovnijih građanskih prava, na ličnu i imovinsku sigurnost*, Sokolsko društvo je podnelo protiv „Hrvatskog Junaka“ i glavnih aktera ovog „junačkog“ dela, tužbu sudu, radi smetanja poseda, a pravni otek Saveza SKJ dobio je nalog da protiv krivaca podnese krivičnu prijavu.

I šta se posle toga dešava?! **Banska vlast Banovine Hrvatske, umesto da, kao činilac javnog reda i poretka uspostavi zakonito sta-**

Sokolske čete trebale bi nastojati da u svoje redove uvuku i što više ženskog sveta, naročito devojaka, jer i njima je telesno vežbanje korisno, a isto tako i deci narodnih škola. Tu će, u sokolskoj četi naći ne samo koristi, za svoje telo, već i za svoju dušu. Čitanjem sokolskih novina i knjiga proširuje svoje znanje.

Za vaspitanje voda sokolskih četa održavaju se tečajevi u sedištu sokolskih društava, sokolskih župa i sokolskog saveza. Uobičajeno je da se ovakvi tečajevi, u obliku 6-mesečne škole, održavaju u sedištu Saveza Sokola. Tu školu posećuju seoski mladići, koji su na odsluženju vojnog roka kod svojih pukova, a u tu svrhu dobiju posebno odsustvo. Po povratku svojoj kući, oni se posvete radu u sokolskoj četi. U toj školi pismeniji i okretniji seoski mladići mogu da nauče sve ono što im je za sokolsku četu potrebno.

Uprave sokolskih četa treba da nastoje da njihovi članovi upražnjavaju propisano vežbanje i da se što više prosvetuju, u higijenskom i poljoprivrednom pogledu.

Prof. Ante Tadić

nje i da preduzme sve što je potrebno da se krivci kazne, čini od svoje strane očiglednu, flagrantnu protivzakonitost i, svojom odlukom od 7. o. m., br. 11.011-I-2-1940. ništi punovažni privatno-pravni, zemljišno-knjižno osigurani zakupni ugovor Sokolskog društva sa gradom Varaždinom, i naređuje Gradskom poglavarstvu, da sokolanu („gradsku gombaninu“) sa svim nameštajem (koji je svojina Sokolskog društva!) preuzmu u posed i upravu, — a „sve to iz razloga, što je ukinuće citiranog ugovora neophodno potrebno, da se učuva javni mir i poredak na bliskim granicama države!“

Još se na kraju veli, da „protiv ovog riješenja, u smislu čl. 10 Uredbe o Banovini Hrvatskoj, nema mjesta žalbi.“

Šta da se kaže na ovakav postupak Banske vlasti? I je li onaj, koji je to rešenje potpisao, svestan kuda to vodi? *Zna li on, u kojim se državama na svetu još ovako gaze stečena prava i ruše temelji svakog pravnog poretka?* Dakle, — Sokolsko društvo, koje je član najmoćnije naše organizacije u zemlji, Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koji svoj rad temelji na pozitivnom državnom zakonu, još uvek u punoj važnosti, ugrožava javni mir i poredak „na bliskim granicama države“, time što u punom miru i, ne dirajući ni u koga, vrši svoje zadatke, u prostorijama čiji posed mu osigurava dugogodišnji, gruntovno uknjiženi privatnopravni zakupni ugovor! Da li je moralno dozvoljeno, da se u rešenje državne vlasti, vrhovnog čuvara reda i zakona, unese toliko cinizma i toliko otvorenog gaženja osnovnih građanskih prava? Mi možemo da razumemo da jedna *teroristička organizacija*, kao što je HGZ i HSZ, ubija i da pljačka, — iakonam nije jasno, da u jednoj pravnoj zemlji koja se kočoperi režimom „slobode“ i „demokratije“, može to da čini nekažnjeno.

Ali nam je nesvatljivo, da državna vlast može da donese rešenje, koje nije ništa drugo nego nasilno anuliranje stečenih prava i konfiskacija privatne imovine!

Treba samo videti, kako je to „riješenje“ izvršeno! Gradsko poglavarstvo u Varaždinu dostavilo ga je Sokolskom društvu, svojim aktom od 13 o. m. br. 2032/1940, kojim je naredilo, da se „primopredaja“ ima obaviti 15 o. m., u 4 sata posle podne, a da Sokolsko društvo ima uknjižbu prava najma (zakupa) dati brisati u zemljišnim knjigama, putem nadležnog zemljišno-knjižnog suda. U zakazano vreme sakupilo se u sokolani — radi demonstracije — preko 100 članova „Hrvatskog Junaka“ i „Građanske zaštite“. Pretstavnicí Sokolskog društva pokušali da tom prilikom spasu barem onaj deo pokretne i-

movine (sprave za vežbanje, nameštaj i dr.), koji je neosporno društvena imovina, ali kada su se uverili da im pretstavnicí grada ni to ne priznaju, izjavili su da se Sokolsko društvo momentalno ne nalazi u posedu gombane — sokolane — (pošto im je 12 pr. m. nasilnim putem oteta), pa da je prema tome ne može gradu ni predati! Posle te izjave, a pre nego što se otpočeo sačinjenjem primopredajnog zapisnika, napustili su dvoranu, uz izjavu da nisu ništa predali.

Posle svega toga što se desilo u Varaždinu, postavlja se pitanje: *Na koji način i kojim sredstvima treba Sokoli da čuvaju i da brane svoju imovinu?!*

ODUZIMANJE SOKOLSKJE IMOVINE U KOPRIVNICI

Sokolsko društvo u Koprivnici vežbalo je preko 30 godina u gimnastičkoj dvorani, pored osnovne škole, sve do g. 1934, kada je ta dvorana postala neupotrebljivom, pa je inicijativom Sokolskog društva povedena akcija, da se na tome mestu podigne veliki dom, u koju je svrhu Sokolsko društvo dalo izraditi nacrt i dalo prilog od 10.000 dinara, uz uslov, da gradsko poglavarstvo osigura društvu za uvek nesmetanu upotrebu prostorija, što je Sokolima i zajamčeno, rešenjem od 9 VII 1934 g., broj 6278.

Na temelju svog prava, Sokolsko društvo je uredilo dom u sokolskom duhu, stavilo na pozornici veliku sliku Nj. V. Kralja u sokolskoj odori, a na balkonu spomenploču sa likom Kralja Ujedinitelja i raznim napisima. U domu su smeštene brojne vežbače sprave, koje je društvo nabavilo o svom trošku, a u zajednici sa Crvenim Krstom nabavilo je i 320 modernih stolica. Međutim je novi gradski poverenik, g. I. Hirschl, 18 decembra prošle godine, pod br. 11316, uputio društvu jedan akt, u kome se poziva Sokolsko društvo, da „najkasnije do 1. januara isprazni sve prostorije i odstrani svoje pokretne u dogradnji gradske osnovne škole u Koprivnici.“

Uprava društva je blagovremeno uložila žalbu protiv ove nepravilne odluke na Bansku vlast, ali do danas nije primila nikakvog rešenja. Kroz to vreme, našim prostorijama i spravama služe se članovi drugih društava, oštećujući sokolsku imovinu. Međutim je Sokolsko društvo još uvek u posedu svojih prostorija, uprkos svima pretnjama, a naše članstvo čvrsto je rešeno da brani svoja prava na ovoj izloženoj tački naše domovine!

I ŠKOLA PROTIV SOKOLSTVA!

Pišu nam iz Rogoznice: Ni svi progoni protiv naše braće i otimanje sokolske imovine kao da nisu zadovoljili naše protivnike, pa su počeli da i u školi vrše propagandu protiv sokolstva. Imamo „sreću“ da je kod nas namještena kao učiteljica gđica Blaga Radić, sada gđa Fintz, koja je, nakon povratka sa odsustva, počela da govori djeci protiv sokolstva, tvrdeći da više nema u Jugoslaviji Sokola, da je Sokol raspušten itd. Kada je učenik III razreda, Ivo Lovrić-Krnjola, Antin, kazao da on neće da govori protiv Sokola, zato što su mu i kod kuće svi Sokoli, učiteljica je dijete fizički napala, izudaravši ga šibom i vičući: „Nema više Sokola, nemaš kome da se žališ!“

Krajnje bi vreme bilo, da nadležne vlasti učine kraj ovakvim postupcima.

Савез Сокола Н. Ј. о нападу на брата Чеду Милића

На седници Извршног одбора Савеза Сокола Краљевине Југославије од 26 фебруара 1940 године издат је следећи коминице за јавност:

„Извршни одбор Савеза Сокола Н. Ј., на седници од 26 фебруара 1940 године, саслушао је са најдубљим узбуђењем извештај о злочиначком нападу на живот старешине Соколске жупе Мостар, и једног од најистакнутијих соколских и националних првобораца, брата ЧЕДЕ МИЛИЋА, извршеном у Имотском дне 11 фебруара 1940, осуђујући са гнушањем овај беспримеран акт јавног насиља и безаконја, који Управа Савеза Сокола Краљевине Југославије сматра, не само ударцем на част целокупног југословенског соколства, него и суровом провокацијом читаве југословенске националне јавности. Извршни одбор је на својој седници од 26 о. м. doneo прве одлуке, које одговарају и тежини случаја и достојанству соколства. О тим одлукама Извршни одбор је известио одговорна факторе и све своје организације. Свестан великог замаха овог злочиначког акта безаконја у Имотском, који је само најгрубљи у низу безаконја, која су извршена и врше се на соколским организацијама и појединцима у Бановини Хрватској, под цену гажења свих грађанских права и најосновнијих правних принципа владајућег поретка, Извршни одбор оставио је да коначне одлуке по овоме питању донесе Пленарна седница Савеза Сокола, која је сазвана за 2 и 3 марта ове године.“

Брату Чеди Милићу упућен је у Мостар телеграм ове садржине:

„Са дубоким узбуђењем и гнушањем осуђујемо злочиначки напад у Имотском који сматрамо као udaraц на част читаве соколске организације и упућујемо Ти са седнице Извршног одбора изразе братске симпатије и радости целокупног југословенског соколства што је Божјом вољом сачуван соколству и нацији један од њених најдостојнијих и најплеменитијих претставника. — Савез Сокола.“

Истовремено је г. др. Ивану Шубашићу, бану Бановине Хрватске, упућен овај телеграм:

„Са седнице Извршног одбора Савеза Сокола Краљевине Југославије упућујемо најенергијнији протест против зликовачког напада извршеног у Имотском на живот старешине Соколске жупе Мостар брата Чеду Милића, соколског и националног првоборца и тражимо најодлучније у име целокупног соколства строго и хитно кажњавање кривца који су власти у Имотском познати.“

Но суизазивачи?

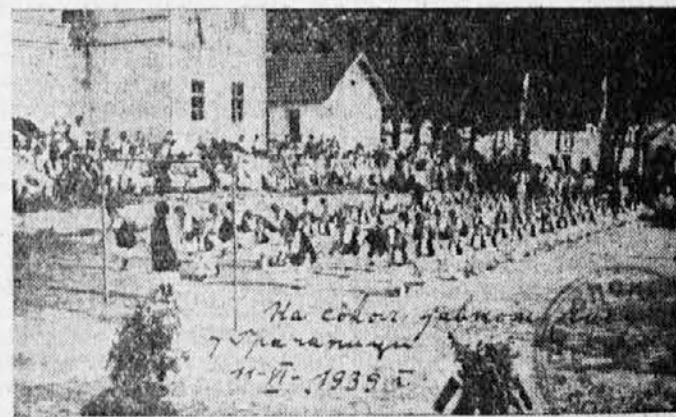
Најбољи доказ о дивљачким намерама нападаја на брата Чеду Милића, у Имотском, да је сам сплитски „Хрватски Гласник“, који важи као званични орган ХСС за Далмацију. Тај лист отворено одобрава нападај и прети даљим нападајима. Ма да ни једног конкретног податка не може да наведе, о неком протухрватском раду брата Милића, он га у читавом чланку назива „хрватског ждером“, „великокрпским агитатором“, човеком који води „деператерске акције“ и „хушкачке говорѐ“, итд., — ма да је опште познато да Чедо Милић није никада припадао ни једној политичкој партији, и да је радио искључиво на соколству и на народној просвети, позивајући увек на највећу љубав између Срба и Хрвата.

Важно је, међутим, да „Хрватски Гласник“ отворено пише, да се „није могло очекивати, да ће Хрвати Имотскога, а нарочито омладина, лака срца прећи преко оваког изазова (долазак брата Милића)“; — да је „долазак Милића у хрватску кавану изазвао револт међу хрватским гостима у кавани, па је одмах настала тучњава и усилиједило шамарање, које је свршило ногометом“; — те да су „посјетиоци каване показали Чеди Милићу, да у Имотском нема шта да тражи.“ „Хрватски Гласник“ зулукафски ликује, што су „соколаши излетели из каване, брже него што су ушли“; — што је гуња соколског старешине, Радовиновића „била опједнута од револтираних грађана“, и што је „почело бомбардирање каменицама на закљониште соколашких викача.“ Коначно се прети за будућност, поручујући Чеди Милићу, да буде сретан „што није другачије прошао“, па „нек му то буде опомена за будућност!“

И овда ће нам још доћи „Хрватски Дневник“ да деди лекције о „одмијереном“ и „неодмијереном“ писању! — Као да има још једног краја на свету, у коме се овако отворено позива на злостављање и убијство, као што то чине листови, који се приказују као органи ХСС?

ДАР ДРЖАВНЕ ШТАМПARIJE СОКОЛСТВУ

Државна штампарија је наставила свој благотворни рад издавањем бесплатних књига за народ. Ценећи рад соколства на селу, Државна штампарија је послонила Савезу 1.200 примерака свог последњег издања за народ, које је Савез упутио преко својих жупа соколским јединицама. Соколске јединице, које буду примиле овај лепи дар Државне штампарије, знаће достојно оценити ова њена племенита национално-културна настојања.

Јавни час Sokolskog društva Gračanica, župa Tuzla

Prilike u Češko moravskom protektoratu

„Prager Zeitungsdienst“, od 21 februara, objavljuje članke, u kome tvrdi, da Česi moraju da se odreknu shvatanja, da stvaranje Protektorata znači njihovu nacionalnu tragediju. Naprotiv, „to znači izlazak češkog naroda iz tesnog prostora sopstvene zemlje, koji ga je gušio, u široki prostor čitavog nemačkog Rajha“, i „najsretnije rešenje ograničenosti češkog prostora“. — Dan ranije je i nemački praški list, „Der Neue Tag“, objavio članak, u kome odlučno opominje stranku „Narodni sounučenství“, da treba da izmeni svoje držanje, prema istorijskoj činjenici, da je Protektorat danas deo velikog nemačkog Rajha. List kaže, da se Česi moraju okaniti romantičnih iluzija, koje proističu iz pojma samobitne kulture, kao i gajenje nacionalnih ili porodičnih tradicija. Sve to spada u muzej, i Česi treba da se zanimaju samo praktičnim pitanjima svakidanjeg života. Ako stranka to ne uvaži, list opetuje pretnju, da bi umesto nje, mogla doći na vlast skupina fašista oko „Vlajke“, koje, kao što je poznato, čitav češki narod smatra izdajnicima.

„Srednjeevropski bilten“, koji izlazi u Švajcarskoj dobiva zanimljive informacije iz Češkomoravskog Protektorata, o sadašnjem stanju i o nekim prognozama za budućnost. Prema tim informacijama, nemački krugovi nameravaju da na svaki način navedu češke faktore u protektoratu, da prema Berlinu uzmu stav, koji bi dezavuirao rad češkoslovačke emigracije i koji bi parirao uzbuđenju što ga u svetu proizvode glasovi o lošem tretiranju Čeha i njihovom nezadovoljstvu u Protektoratu. Nemačkim odgovornim krugovima je naročito neprijatna Kulondrova knjiga, u kojoj se iznosi, da je nasilnim putem iznuđen pristanak prezidenta Haha na akt od 15 marta prošle godine. Stoga se sada vrši pritisak na prezidenta Haha, da bi objavio neki članak, ili brošuru, u kojoj bi, u formi memoara, tobože sam opisao, kako je došlo do 15 marta, a koja bi stvarno predstavljala nemačku verziju o tome. Haha se tome opire, ali pošto mu se stavljaju u izgled nove oštre mere protiv češkog pučanstva, ilje isključeno da, bolesni i nervno slomljeni starac, ipak nešto u tom smislu učini. Za Haha se tvrdi, da je nedavno, od protektora von Nojrata tražio, da nemačke vlasti ne podupiru fašiste oko „Vlajke“, gde se okupljaju obični delinkventi, koji terorihu ostale češke javnosti; ali da mu je von Nojrata kazao, i ako priznaje da je „Vlajka“ takva, da to ne može učiniti, pošto su to ipak jedini Česi, koji otvoreno zagovaraju saradnju sa Nemcima.

Prema istoj informaciji dobili su svi češki krugovi stroge instrukcije, kako da se ponašaju, u slučaju da izaslanik prezidenta Ruzvelta, g. Summer Welles, poseti i Prag. Da zbrišu trag nasilnih mera, naredeno je, da se skinu svi plakati i naredbe, koje govore o ratnom stanju, strogim kaznama itd., a da neki od tih plakata ne bi ipak dospelo u ruke američkog predstavnika, šefovi opština će glavom jamčiti za njihov tačan broj. Isto tako su i redaktori čeških novina dobili nalog, šta mora da pišu tom prilikom. Da bi parirali velikim utisak, što je na Čeha u Protektoratu izvelo stvaranje češke legije u inozemstvu, Nemci se bave mišlju da, na bilo koji način skalupe neku „brigadu Čeha“, koja bi se borila na nemačkoj strani. Za sada postoji tek projekat o tome, jer je taj plan računao u prvom redu na skupinu „Vlajke“, ali ti elementi, koji su

uvek pripralni da terorihu ostale Čeha, nisu nikako oduševljeni da žrtvuju i svoje glave za Nemačku. Inače se tvrdi, da se predsednik češke vlade u Protektoratu, Elijaš, nalazi pod strogom pažnjom Gestapa, te da Nemci imaju daleko veće poverenje u njegovog zamenika, ministra Krejči, koji bi, skupa sa „Vlajkom“ trebao da preuzme vladu, ako prezident Haha i ostali ministri ne pristanu na nemačke planove.

Švajcarski listovi doznaju, da je u poslednje vreme bilo mnogo uapšenih u češkoj unutrašnjosti, a naročito u varoši Kralovi Hradec. Uhapšeno je također 200 članova omladinske organizacije stranke „Narodni sounučenství“. Pošto u praškim zatvorima više nema mesta, bio je 13 februara odveden transport od 90 uapšenika iz Pankraca u Drezden. Od bivših oficira češkoslovačke vojske, malo se ko još nalazi na slobodi. Uapšeno je oko 5.000 njih, od kojih jedan deo kao taoci između ostalih finansijskih mera, koje treba da pogode protektorat, navodi se i to, da nemački Rajh traži, da mu Protektorat isplati 13 miliona maraka za čuvanje čeških železnica. Prema vesti „National Zeitung“, odlučila je nemačka vlada, da na svim češkim školama u inozemstvu povuče dosadašnje češke učitelje, a da ih zameni sa pouzdanim Nemcima, koji znaju češki. Kao što je poznato, tih škola ima i u Jugoslaviji.

„Čeoslovensky Boj“ (Pariz) javlja, da je zgrada praškog pravničkog fakulteta, 15 februara, definitivno pretvorena u kasarnu SS trupa, te da je Konrad Henlein prisilio čuveni strahovški manastir, da mu proda svoje imanje za četvrtinu od stvarne cene. Francuski listovi javljaju, da su u Protektoratu zatvorene i sve osnovne i srednje škole, zbog nedostatka ugljena. Profesorima univerziteta onemogućeno je i privatni naučni rad, a rukopis čuvene Jakubcove „Istorije češke literature“ je uništen. Sve knjige, koje govore o borbama Čeha protiv germanizacije, također su uništavane.

ČESI I SLOVACI U INOZEMSTVU

Čehoslovaci u inozemstvu se spremaju da i ove godine proslave rođendan Prezidenta oslobođitelja, T. G. Masaryka, koji pada 7 marta. Oksfordski univerzitet priređuje toga dana veliku svečanost, na kojoj će, o Masarykovoj ličnosti, govoriti sam bivši prezident Beneš, te ministri: lord Halifax i M. Macdonald. U Parizu priređuje proslavu Institut slovenskih nauka, na kojoj će govoriti Eduard Herriot, prof. Mason i poslanik Osusky. Drugu proslavu priređuje češkoslovačka kolonija, na kojoj će o Masaryku govoriti vođa čeških katolika, kanonik Šramek.

Pored „Čeoslovenskog boja“, koji izlazi u Parizu, postoji tako i list „Čeoslovenske Zpravy“, zatim časopis „Naše vojsko“ i „Vjestnik pariškog Sokola“, koji već dve godine izlazi u Parizu. Sem toga, na slovačkom jeziku izlazi „Slovenski Chyrynik“ i „Evangelicke hlasy“. — „Vjestnik Pariškog Sokola“ je vrlo lepo uređivan i, pored sopstvenih sokolskih vijesti i rodoljubivih članaka, prati također opširno život jugoslovenskog sokolstva. Iz lista se vidi, da je pariško češko sokolstvo vrlo aktivno, ne samo u telovežbenom radu, nego i u saradnji sa češkoslovačkim legijama. Na čelu češkog sokolstva u Parizu nalazi se brat Juraj Slavik, koji je zamenik starešine COS i ujedno član Čeho-

slovačkog narodnog odbora u inozemstvu, pa na taj način pretstavlja sretnu kopču između sokolskog rada i zagraničnog odboja.

SARADNJA POLJAKA I ČEHOSLOVAKA

„Čeoslovensky Boj“ (Pariz) objavljuje izjavu poljskog primasa, kardinala Hlonda, koji se nalazi u Vatikanu. Kardinal se najživlje zanima za borbu Čeha i Slovaka za oslobođenje, te moli Boga za što užu saradnju između Poljaka i Čehoslovaka. Izrazuje uverenje, da će poljski i čehoslovački narod biti nagrađen za sve što sada trpe od Nemaca. List dodaje, da kardinal Hlond u Rimu mnogo radi za poljsku i čehoslovačku stvar. — Poljski list „Free Europe“, koji izlazi u Londonu, objavljuje članak Jana Masaryka, koji zagovara što užu saradnju Poljske i Čehoslovačke, u ratu i u miru. Masaryk kaže, da treba da dođe do političkog saveza, a po mogućnosti i do carinske unije, između obe države. Treba također raditi i na saradnji sa budućom Austrijom i Mađarskom.

STANJE U OKUPIRANOJ POLJSKOJ

Naročitom uredbom su konfiskovana sva poljska poljoprivredna imanja na teritoriji zapadne Poljske, koju su Nemci zvanično priključili nemačkom Rajhu. Zemlja je konfiskovana u korist nemačke države, i to, bez ikakve oštete za poljske seljake, koji je mogu obradivati jedino kao kmetovi, na korist države. Prema informacijama iz Berna, izmenjeni su svi nazivi ulica u Krakovu, a ulice su dobile nemačka imena. U Krakovu su odstranjeni također i spomenici Mickljevića i Kosjuskog; zatvorena je Akademija znanosti i umetnosti, a čuvena Jagelovska biblioteka prenesena je u Berlin.

STANJE U SLOVAČKOJ

„Čeoslovensky Boj“ (Pariz) piše, da vlastodršci tobožnje nezavisne slovačke države sami pokazuju, koliko se narod ne slaže sa njihovim držanjem, jer ni o čem drugom ne govore u svojim proklamacijama i govorima, nego o radu emigracije, kušajući da je optuže zbog izdajstva itd. Kada bi se narod slagao sa njima, a ne sa emigracijom, ne bi uopšte bili potrebni ti govori. Međutim je nezadovoljstvo u narodu toliko, da Mach i Čatloš traže, da se uvede potpun autoritativni režim, samo da mogu što uspešnije pobijati to nezadovoljstvo. Isti list javlja, da su sve velike tekstilne fabrike u Slovačkoj obustavile posao i da je radništvo prisiljeno da ode na rad u Nemačku. U poslednjem trgovačkom ugovoru, Slovačka se obvezala poslati u Nemačku 55.000 radnika. Koliko je njihovo zadovoljstvo zbog toga, vidi se po pobuni radnika iz Horne Štrubne, od kojih su neki bili streljani. Dalje se javlja, da se na svim slovačkim lađama u Bratislavi nalaze nemački vojnici, koji čuvaju mornare da ne bi vršili sabotazu. Slovačka je vlada morala zabraniti i najneudržnije dečje ili humorističke listove, koji dolaze iz Protektorata, smatrajući ih kao „opasne za samostalnost Slovačke“.

IZJEDNAČENJE KALENDARA

„Jutro“ javlja, da patrijarh Gavriilo zajedno sa svetim Sinodom rešava pitanje izjednačenja pravoslavnog kalendara s državnim. Bude li patrijarh Gavriilo s tom svojom namerom uspio, kaže „Jutro“ biće uvršten među najzaslužnije ljude našega naroda,

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Pišu nam iz Kraljevice: Reše njem Banske vlasti u Zagrebu, a traženjem Zemljišne Zajednice u Kraljevići, oduzeta nam je Sokolana, koja se nalazi u prizemnim prostorijama škole, u kojoj je Sokol radio 30 god. tj. od 1909 god. do sada, od nikoga smetan. Mislili su protivnici Sokola da će oduzevši nam dvoranu likvidirati i Sokol, u Kraljevići, a ne znaju da što veće zapreko se postavlja sokolskom radu, da pravi Sokoli sa više volje i ljubavi taj rad vrše. Susretljivošću „Kola jugoslavenskih sestara“ iz Ljubljane ustupljena nam je jedna veća soba u njihovom „Dječjem domu“ za vježbanje. Tako smo 18 II priredili čajanku za sve vježbačke kategorije. Prisutno je bilo preko 100 osoba. Brat načelnik pozdravio je prisutne i preporučio vježbačima da nastave rad u novim prostorijama, po sokolskim načelima, a sve za Kralja i Domovinu. Potom se razvila ugodna zabavica uz pjevanje i igranje. — Ovaj tjedan počinju sve kategorije sa redovitim vježbanjem.

Uspelo koncertno veče priredilo je Sokolsko društvo Crvenka, na dan 24 februara. Na programu su bili: Mokranjac, Dvoržak, Čajkovski, Neruda, Paderevski, — te jugoslovenske i čehoslovačke narodne melodije. Ovo je bio prvi samostalni nastup gudačkog orkestra društva Crvenka, i poželjno je veoma lep uspeh. Svima članovima orkestra mora se odati puno priznanje, a izuzetno dopadanje izazvale su solo tačke br. ing. E. Koena na čelu i br. Jovana Raca na klaviru. Obzirom da je ovo bila prva priredba ove vrste ovde, sokolska sala bila je ispunjena priličnim brojem posetilaca, ali ne onako, kako bi to bilo poželjno. Valja istaći, da ovaj orkestar sačinjavaju braća raznolika po građanskom pozivu, naime: pored intelektualaca vidite manuelne radnike, što odgovara našem opšte sokolskom shvatanju. Valja izraziti želju, da prosvetni odbor našeg društva istraje na svom putu. Muzička sekcija, na čelu sa agilnim pročelnikom br. E. Koenom, je neumorna i stalno aktivna.

Sokolsko društvo Travnik priredilo je propagandne smučarske utakmice na padinama planine Vlašića. U prisustvu velikog broja gledalaca takmičile su se kategorije članstva u raznim disciplinama. Deca su učestvovala u slalomu, smuku i skoku. Pobjedio je Asim Kajmaković, učenik III

razreda osnovne škole, u smuku i slalomu, a u skoku također jedan dak osnovne škole. Oba mlađa pobjednika dobili su lepe nagrade. U takmičenju odraslih pobjedio je br. Salih Dautović i g. M. Liceimer, član planinskog društva „Bjelašnica“, koji je učestvovalao kao gost. Zanimljivo je, da je interes za smučarstvo u okolini Travnika vrlo velik, naročito među omladinom, pa će Sokolsko društvo nastojati, da taj sport još više popularizira.

U Stražišću, kod Kranja, održane su sokolske smučarske utakmice Sokolske župe Kranj, koja je jedna od najagilnijih u smučarskom sportu između župa u našoj zemlji. Po broju učesnika ovo je bila najveća ovogodišnja smučarska priredba, jer je učestvovalo preko 600 takmičara, koji su bili podeljeni na kategorije prema starosti od 10 do 18 godina. Takmičari su pokazali izvanredne uspehe.

Sokolska četa Kelebija, društva Subotica-Matica, ovih dana je otvorila svoju čitaonicu, u prisustvu delegata iz matičnog društva, braće Tešić Lazara, Munjin Radivoja i Kujundžić Josipa. Svečanost je otvorio starešina čete, Krnjski Laza, a brat Tešić je u kratkom govoru izneo značaj otvaranja čitaonice, na granici otađbine.

Čitaonica je vrlo lepo uređena, u njoj je instaliran radio, koji je stajao 5.000 dinara, a koga je četa sama iz svojih sredstava nabavila.

Ovu jedinicu je osnovao brat Njegovan Spasoje, još 1936 god. pod veoma teških okolnostima. Na samoj granici prema Mađarskoj prikupio je sav jugoslovenski svet i omladinu u jednu malu zajednicu, koja je kasnije postigla lepe rezultate. Četa održava svake nedelje sokolska sela, gde se pored braće sokola i našeg življa, okupljaju i drugi seljaci, što daje nade na bolju i lepšu budućnost i ostvarenje sokolskog cilja.

Sokolsko društvo Rudnik Sisevac, kod Čuprije, priredilo je društveno poselo, na kome su naročiti uspeh ubrali naraštajci sa skladnim ritmičkim vežbama, koje su izveli u ukusno dekoriranoj sali i pred velikim brojem publike. Zatim je održano i poselo za decu, koje je također uspelo. Tom prilikom svirala je sokolska pleh-muzika. Aktivnost društva ogleda se i drugim pravcima.

Sveslovenski ples sokolskog društva Borovo

Sokolsko društvo Borovo priredilo je pretprošle nedelje tradicionalni „Sveslovenski ples“, koji je ove godine premašio dosadnje, po neslućenom uspehu. Učestvovalo je preko 2.000 posetilaca, od kojih je više od trećine bilo odeveno u narodne nošnje, iz svih krajeva, gde žive slovenski narodi, sa svima mogućim narodnim muzičkim instrumentima, čiji zvuci su odzvanjali divno urešenim prostorijama. Organizaciju plesa izvelo je Sokolsko društvo, upravo savršeno. Među brojnim gostima, napose srdačno su pozdravljeni braća Bugari i naši Slovaci. Sam ples je otvoren velikim defileom narodnih nošnji, koga je otvorio starešina, brat T. Maksimović. Program je bio ispunjen većinom narodnim kolima i pevanjem Akademskog okteta iz Zemuna. Ples su otvorili Slovaci iz B. Petrovca, zatim su nastupili Ukrajinci iz Šida i Petrovaca, Slovenci, Bugari, gosti iz Subotice, domaće članstvo u raz-

novrsnim jugoslovenskim narodnim nošnjama itd. Sve tačke bile su pozdravljene gromkim aplauzom, a Zemunci i braća Bugari morali su ponoviti svoje tačke. U drugom delu programa izveli su članovi „Masaryka“, iz Osijeka, „Češku Besedu“, a nastupili su i članovi sokolske čete Borovo, članovi društava Subotica i Borovo, bugarska grupa „Sredec“, Akademski klub itd. Ovaj deo programa, koji je također neobično uspeo, završen je „Maloruskim plesom“ ruskog sokola iz Beograda.

Birane su i najlepše narodne nošnje. Prvu nagradu dobila je sestra Bugarka, Marija Smočevska, iz Sofije, koja je bila odevena u narodni kostim iz okoline Plevne; druga nagrada pripala je sestri Blanki Galović, iz Vukovara, za lepu prizrensku narodnu nošnju, a trećom nagradom nagrađen je slovački kostim Marte Čanjeve iz B. Petrovca.

Поводом хапшења у Загребу

Како се третирају франковци, а како Југословени!

Као разлог за хапшење Др. Будана, Др. Бука и осталих франковаца у Загребу, наводи се, да су „радници против споразума“. Мислимо да је тиме мало казано, поготово кад се знаде, да је из франковачких кругова изведен у последње време у Загребу читав низ тешких терористичких дела, а циљ свега тога је уперен, не само против споразума, него и против самог овстанка Бановине Хрватске и југословенске државе! То врло добро знају, не само меродавни фактори, него и читава наша јавност, па је то требало и казати! Јер, коликогод треба одлучно осудити сваки рад против споразума, споразум је ипак политички акт, о коме је дозвољено имати и противно гледиште, па сам тај разлог не би довољно оправдао овако оштре мере, да није било других разлога, који те мере потпуно оправдавају.

Износимо то зато, што нам је посве несхватљиво да се, и након толиких тешких преступа, још увек са толико обазривости говори о франковачком раду. Истога дана, кад је то хапшење извршено и, врло вероватно у вези са њиме, донео је „Хрватски дневник“ чланак, у коме има врло исправних мисли, али који још увек неће да назове ствар правим именом. Тако н.пр. може да се прими, кад чланак каже, да „онај ко руши споразум, руши и Хрватску и државу“; — да „нико не сме да мисли, да је стварањем Бановине Хрватске дошло време када свако може радити што му је воља“, и да „Хрвати морају показати много конструктивности“. Врло је разборито, кад се у чланку каже, да „свако дјело треба бити прожето осјећајем одговорности“; да „сви морамо бити свијесни озбиљности времена“, да се „ништа у Хрватској не смије догодити, што би могло дати повода било коме да се умјеша у наше ствари“; те да би „споразум требао бити темељ сурадње и консолидације прилика, а не налик за непотребне спорове и раздор“.

Чудно је, међутим, да се у чланку непрестано позивају Срби, да мисле на државу, док се Хрвати позивају само на то, да мисле на Бановину Хрватску. Тако се н.пр. каже, да „Хрват не смије ништа пропустити, што би могло послужити добру Бановине и хрватског народа; да сваки Хрват треба бити свијестан своје дужности према својој домовини, а сваки Србин треба знати, да снага државне заједнице овиси о снази Хрватске“. — Зашто се не би, међутим, и Хрватима говорило о дужности према држави, и зашто се не би извео и други тачан закључак, да је и снага Хрватске зависна о снази државне заједнице?!... Па, ако „Хрватски дневник“ налази, да „неки нехрватски листови, неодмјереним писањем побуђују реакцију на хрватској страни, наносећи штету државној идеји“, — како није могао да се сети, да и неки хрватски листови, својим неодмјереним писањем, изазивају реакцију на српској страни, и да наносе такође штету државној идеји?

Доста је узети у руке један једини број „Хрватског народа“, „Хрватске стране“, „Приморја“ сплитског „Хрватског Гласника“, осјечког „Хрватског листа“ итд., па их упоредити са листовима југословенске оријентације, који налазе у Бановини Хрватској, — да се види, како тамошњи одговорни фактори најширокогрудније толеришу и најнеодмјереније писање, па до-

пуштају чак, да се оно проводи под именом ХСС, — док се на пр. сваки одушевљенији редак о Југославији и југословенству немилосрдно брише! Треба истаћи и то, да се у српским листовима неодмјерени тон може наћи у провинцијској, или у недељној штампи, док се на хрватској страни тај тон налази и у дневним листовима, од којих се неки приказују као органи ХСС. Треба само прочитати на какав хијенски и цинички начин је писао злогласни Гот и Аустријанац, дон Керубин Шегвић, у „Хрватској страни“ о мртвом Љуби Давидовићу; како је без прикривања жално, што се стварала југословенска држава, рушењем аустроугарске монархије; — треба из дана у дан читати чланке у „Хрватском народу“ у којима се најциничкије врећа све што је српско и југословенско; — треба видети како „Хрватски лист“ пише, да Чедо Милић треба да буде сретан, што није и горе прошао у Имотском, итд., — па да се види, какву нежељену реакцију може то да изазове на српској страни. А зар и сам „Хрватски дневник“ не пада, с времена на време, у тај тон, називајући све Југословене „гадом“ и „моралним трулежом“?!

Дон се, дакле, у франковачкој штампи не брише ни један ред од оличних напада, докле се у југословенској штампи ревносно забрањују и најплементнији написи, у којима нема ни речи увреде ни за кога, сем одушевљења за Југославију!

Имамо пред собом чланак, који је, у броју од 23 фебруара, шибенске „Нове Трибуне“, био забрањен, почевши од наслова па до самог потписа, а у коме нема ничег, сем позитивног, што може да се види из овог најважнијег пасуса:

„*Medu svima Slovenima Srbi su i Hrvati sačuvali najviše od svega onoga što se zove etnička, nacionalna srž, ili bitnost slavenskih plemena, kao što je identitet jezika, običaji, karakter, nazor na svijet, stremljenja k slobodi, junačke vrline, individualni ponos, pa i prkos prema tudjoj nametljivosti, uza svetost obiteljskog života i prezir prema kukavičluku. Ako k tome uzmemo u obzir, da su nas Srbe i Hrvate umjetno rastavljale i razdvajale tuđe najezde, domaći starosjedioci, robovanje heterogenim zavojevačima, pa Bizant i Rim; vjerska netrpeljivost, injekcije otrova sa Zapada i Istoka, domaći izrodi, po javnom i tajnom programu Beča i Pešte, pa sve to zajedno nije moglo da ubije u namta božansku iskru vjere i volje, da se Srbi i Hrvati ujedine i da dodemo pod zajednički krov zajedničke nam kuće — Jugoslavije! Čije i koje teorije mogu nas danas da zavedu u mračnjaštvo i bezumnost nepriznavanja rodenog brata za brata? Mogu pojedinci, pa i pojedina sela i poneki čak i gradovi da pokušaju metodama „divide et impera“, ali svijet srpsko-hrvatske inteligencije i svijet našeg poštenog, i ako još neprosvijetljenog puka, ostaće jedno, živjeće zajednički, a do potrebe i ginuti zajedno za slobodu i spas naše domovine i ujedno države — Jugoslavije. Nemate sile koja bi mogla više razjediti Srbe i Hrvate.“*

Без обзира, који је и чији лист, у коме је овакав чланак

изишао, — није ли скандал над скандалима, да овакве речи, у независној југословенској држави могу да се забране, док се у исто време слободно допушта најциничкије врећање свих југословенских светиња, са стране туђинских агената?! Нисмо ми ти, који позивамо у помоћ цензуру. Али када се говори у Бановини Хрватској не боје да се укажу реакционарни и насилни према оваквим речима југословенске штампе, онда је више него ли смешно, када хоће да се играју „слободарства“ према зликовачком писању франковачке штампе! И то није све. Знамо позитивно, да је 4 јануара о. г. објављен циркулар Банске власти о цензури у Бановини Хрватској, у коме се уопште не говори о спречавању напада на Југославију и на југословенство, али се зато каже, да се „особито упозорава на штампу тзв. унитаристичких група, која под плаштем општенородних интереса покушава vriједјати част хрватског народа, Хрватску селачку странку и народно водство“. А знамо и то, да се у другим упутствима, као најважнију бригу назначило, да се не допушта критиковање Хрватске селачке странке, Хрватске заштите итд.

Нису ли то чисте тоталитарне и фашистичке методе, само с том разликом, што се у фашистичким земљама забрањује критиковање државе, док ова наша господа пуштају да о држави пише шта хоће, а чувају само своју кожу и своје партијске афере, од очигу слободне критике! Је ли то она „слобода“, о којој се толико причало, да се за њу боре? И има ли то икакве везе са демократијом, са правим интересима Хрвата, а нарочито хрватског селаштва, и са интересима државе?!

Крајње је, дакле, време, да се уоче погрешке, на једној и на другој страни, па да се на обим странама обрати пажња на бригу према државној целини и њеној безбедности! Сама „Српска штампа“, која заговара политику СДК, писала је недавно о потреби, да се од стране разлози за алу крв на српској страни. И нагласила је да је „потребно, да Срби, по раду хрватских претставника стекну непорушиво убеђење, да на хрватској страни постоји иста љубав за целину, каква је у српском народу“. „Српска штампа“ је врло тачно казала, да за то није довољно држање хрватских претставника у влади, већ да „тај дух треба да прожме целу хрватску јавност, све установе и факторе, и да би васпитање најширих хрватских слојева у том смислу, требало да преузме хрватска штампа“. Врло тачно, али добар део хрватске штампе врши, нажалост, посве обратну улогу.

С.

Сokolско друштво Kovačica proslaviće 1940 god. desetogodišnjicu svoga rada. Na godišnjoj skupštini je rešeno da se ova proslava obavi na najsvčaniji način, manifestacijom većeg stila. Pozivaće se sva društva iz župe Petrograd, predstavnici župe i Saveza.

Društvo Kovačica namerava ove godine da pristupi gradnji doma. Ima preko 80.000 komada cigalja i zemljište, koje mu je ustupila politička opština. Formiran je i Gradevinski odbor, kome je na čelu brat Mikuš Đura.

Sumnjičenja protiv sokolstva

У „Vremenu“, од 23 фебруара, је објављен напис, „Na adresu Saveza Sokola K. J.“, у коме се износи, да је у Sokolskom društvu Foča recitovana pesma „Slavija“, која је објављена у часопису „Soko“, и да је ту песму тамошњи претставник власти забранио, као комунистичку. Затим се тражи, да и Savez Sokola „kaže koju reč po tom pitanju, naročito o tome, kako je ta pesma mogla da uđe u glasnik Saveza, ako je njena sadržina zaista takva itd.“

Pesma „Slavija“ je zaista objavljena u januarskom broju „Sokola“, a napisao ju je naš stari saradnik, St. O. Stanković, nacionalist i Soko dušom i telom, koga kao takvog zna čitava naša rodoljubiva javnost i mnogi najodličniji predstavnici naše vojske. U pesmi nema, naravno, ni traga o komunizmu, sem ako se za komunizam ne uzima sve što traži slogu i zajednicu svih Slovena i socijalnu pravdu, kao što to tvrde klerikalna „Hrvatska straža“ i „Slovenec“... Završetak te pesme je pun borbenog nacionalističkog duha, u odbranu Jugoslavije, i glasi:

„Granice će naše, neprkosnovene, Od krvnika starih zaštićene biti!“

No i ako put njih mrski satrap krene, Snaga će ga naša u prah razoriti!“

Zar bi, uostalom, moglo da bude drugačije kod St. O. Stankovića, koji je u poslednjih nekoliko meseci, u „Sokolskom Glasniku“, objavio napis u počast generala Ljube Novakovića, pa zatim pesme „Sokolska misao“, „Jugoslavija“ (u broju za Prvi decembar), „Na Oplencu“ (na dan Kraljeve smrti); a koji je, i u poslednjem broju časopisa „Soko“, za mesec februar, objavio pesmu „Mati“, posvećenu Jugoslaviji, koja završava:

„No, dode li vreme, naša mila Mati, Na žrtvenik sebe da treba prineti, Sinovi će zavet ispuniti sveti I živote svoje za te žrtvovati!“

Ako, dakle, ovakav pesnik i ovakvi stihovi mogu da se oglašavaju za komunizam, onda su komunistički i stihovi naših najrodoljubivijih pesnika, počevši od Vojislava Ilića i Alekse Šantića, i onda je komunistička čitava rodoljubiva jugoslovenska javnost, — sem reakcionaraca, koji mrze slovenstvo i napredak.

Поздрав Савезу Сокола К. Ј.

СА ГОДИШЊИХ СКУПШТИНА СОКОЛСКИХ ЈЕДИНИЦА

(Наставак)

Соколска чета Опсјечко, жупа Бањалука: Чланство чете Опсјечко са своје десете годишње скупштине шаље искрене и братске поздраве братском Савезу, са молбом, да бр. Савез и у будуће учини све како би соколство и у овим тешким приликама високо и поносно уздигло свој барјак, за добро Краља, домовине и соколства. Здраво! — Старшина чете.

Соколско друштво Вела Лука: Соколи окупљени на својој главној скупштини, на биланси нашега годишњег пословања, упућујемо своје поздраве савезном старешинству са непоколебивим соколским здравом! — Соколско друштво Вела Лука.

Соколско друштво Брега: Чланство Соколског друштва Брега сакупљено на редовној годишњој скупштини, моли братски Савез, да на највишем месту достави изразе поданичке вјерности. Живио Краљ Петар Други! Здраво! — Тајник, Старшина.

Соколска жупа Карловац: Са главне годишње скупштине делегати друштва и чета поздрављају Савез са покликом — Један народ, једна држава, један Краљ, једно соколство! Здраво! — Старјешина жупе Саблић.

Соколска жупа Карловац: Сви делегати друштва и чета жупе Карловац, са своје скупштине, најенергичније протествују против насилја према брату Чеди Милићу. Молимо Савез да уложи најенергичније протесте код мјеродавних. — Старјешина жупе Саблић.

Соколско друштво Шамац: Вјерни до последњег даха југословенском братству и величили отаџбине поздрављамо са редовне скупштине свога увишењог старешину Њ. В. Краља Петра II и кличемо здравом! — Старјешина Милан Марковић.

Соколско друштво Тетово: Соколско друштво у Тетову, са своје годишње скупштине поздравља братски Савез, са жељом да истраје у раду за добро Краља и Отаџбине. Здраво! — Управа.

Соколско друштво Охрид: Соколи града Охрида са годишње скупштине шаљу изразе своје вјерности и оданости свом узвишеном Старешини клицајући: Да живи Њ. В. Краљ Петар Други и цео Краљевски дом! — Старјешина Вешовић. (Наставак у идућем броју).

ŽUPNI DRAMSKI TEČAJ CELJSKE ŽUPE

Župni prosvetni odbor je priredil, od 2. do 4. februaria, trodnevni župni dramski tečaj, ki ga je omogočil bratski Savez s primerno podporo, predvsem pa sokolsko društvo Krško, ki je dalo vse prostore svojega doma na razpoložo za internatsko uredjen tečaj ter poleg še garantiralo kritje primanjkljaja.

V tečaju je bilo 10 gojenk in 12 gojencev iz 9 edinic celjske župe. Vsekakor je bilo zastopano premalo društev in bi bilo želeli, da bi se prihodnjič društva bolj zanimala za tečaje, ki se prireajo v korist društvenega razvoja.

Strokovno vodstvo je prevzel brat Franjo Stiplovec iz Krškega, upravno vodstvo pa podpredsednik ZPO br. Zorko Tone. Poleg teh dveh so predavali v tečaju še bratje: Bratkovič, Cesnik, Pahor in Vanič. Blagajnik tečaja je bil br. Burja Lujo, gospodarja pa s. Škerletova Tončka.

Tečajniki so v 20 urah predelali vzorno podano snov od predavanja „Gledališče v službi sokolske misli“, do vseh podrobnosti, ki jih mora poznati dober diletant. Poleg teoretičnega znanja je tečaj nudil tudi dovolj praktične vežbe v šminkanju in v režiji. Gojenci so prisostvovali tudi generalki in predstavi „Matiček se ženi“, ki jo je priredilo društvo Krško v okviru tečaja. Čisti dobiček te igre je bil namenjen kritju stroškov tečaja.

Enodušna sodba vseh udeležencev je bila: Lepo je bilo!

Godišnje skupštine naših jedinica

Sokolsko društvo Čakovec, jedno od najaktivnijih na našem severu održalo je 21 glavnu godišnju skupštinu. Uza sve pretaje i nasilja poznatih elemenata, bila je dvorana Sokolskog doma dupke puna.

Skupštinu otvorio je starešina društva brat dr. Albin Blašić. Iz izveštaja funkcionera vidljivo je, da je društvo bilo u minuloj godini vrlo aktivno. Sudelovalo je na sletovima u Sofiji, Zagrebu i Sušaku, i kod javnih nastupa okolnih jedinica. Na župskim utakmicama društvo je sudelovalo sa sedam vrsta, odnosno 49 pojedinaca, o svojivši gotovo sva prva mesta. Priredeno je više izleta i jedno kraće logorovanje. Organizovani su naraštajski, smučarski, streljački, plivački, biciklistički, konjički i lutkarski otseci. Priredena je vrlo uspela javna vežba, kao i vrlo uspeli smučarski tečaj društva, na Pohorju. Otsek za SPP radi sa mnogo uspeha. Promet društvene blagajne u minuloj godini bio je 105.000.— dinara. Vrednost društvenog doma iznosi dinara 850.000.—, a inventar dinara 148.000.—. Društvo imade 226 članova, 50 muškog i ženskog naraštaja i 60 dece. Vežbača imade 136.

Dosadnji starešina društva dr. Albin Blašić, koji je sa velikom ljubavi vodio tokom minulih 20 godina društvo, povukao se. Na skupštini izražena je bratu dr. Blašiću srdačna zahvalnost, a prednjački zbor mu je poklonio lep dar. Glavna skupština izabrala je po tom brata Blašića jednoglasno začasnim i doživotnim starešinom društva.

Izabrana je nova uprava sa bratom Majhen Josipom, industrijalcem, kao starešinom na čelu, sa načelnikom bratom Kerec Julijem i tajnikom bratom Erler Hinkom.

Sokolsko društvo Konjic održalo je godišnju skupštinu u vlastitim prostorijama, pod pretjedanjem starešine brata Salema Repovca. Posle podnešenih i iscrpnih izveštaja, razvila se je opsežna debata o najvažnijim pitanjima društva, koja je donela vrlo korisne rezultate. Društvo ima sedam aktivnih sokolskih četa. Podiglo turistički dom na Boračkom jezeru. Postiglo u radu dobre uspehe; kako u tehničkom, tako i u prosvetnom pogledu. Kao delegat Sokolske župe Mostar prisustvovao je brat Fuad Slipčević. Prisutni su bili jednodušni u sokolskom shvatanju današnjih teških prilika.

U novu upravu ušli su najbolji i najvredniji sokoli. Kako starešina izabran je po 11 puta brat Salem Repovac, a za podstarešinu izabran je brat Jovan Rajković.

Sokolska četa Jablanica, društvo Konjic, održala je 18. o. m. godišnju skupštinu u punim prostorijama svoje i Gajretove čitaonice. U toku protekle godine četa je bila vrlo aktivna. Održala je javnu vežbu i zabavu, a učestvovala je u društvenim takmičenjima za venac Blaženopodivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja i postigla lep uspeh. Osim toga četa ima svoj streljački otsek, koji je vrlo dobro radio. Matično društvo zastupali su braća Bešlić Šefik i Svetec Vjekoslav, koji su tom prilikom održali tople patriotske govore. U novu upravu izabrat je ponovno brat Alija Hindić za starešinu, a za sekretara brat Zečo Hasan.

Sokolska četa Čelebići, društvo Konjic, održala je 18. o. m. svoju redovnu godišnju skupštinu u svom vlastitom domu. U ime Sokolske župe Mostar prisustvovao je brat Pavičević, a u ime matič-

nog društva Konjic, Alikadić Atif. Nakon podnešenih izveštaja brat Pavičević je održao lijepo predavanje: Zašto sam Soko, a nakon toga prešlo se je na biranje nove uprave, te je ponovno izbran brat Danilo Avramović za starešinu.

Sokolsko društvo u Prilepu održalo je godišnju skupštinu pod pretjedanjem starešine br. S. Šumenkovića, predsednika Okružnog suda, koji je istakao rad društva u minuloj godini. U novu upravu birani su braća T. Petrović, L. Đorđević, R. Popović, J. Dimitrijević, J. Antičević, M. Pavličić, D. Najdović i dr.

Sokolsko društvo u Aleksincu održalo je godišnju skupštinu, na kojoj je sokolsku župu zastupao br. C. Grozdanović iz Niša. Rad društva kretao se uspešno u svima pravcima, a napose oko podizanja sokolskog doma, u koju svrhu je društvo dobilo 50.000 dinara od Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda. U novu upravu izabrani su braća Z. Stefanović, M. Jovanović, R. Savić, B. Đorđević, D. Antonauković, R. Vasić, Leonida Lisavoj, D. Janković i dr.

Sokolsko društvo u Čapljini održalo je godišnju skupštinu u prisuću brojnog članstva i delegata župe Mostar, br. P. Kapurša. Iz podnetih izveštaja vidi se aktivnost na svima poljima, napose u tehničkom. Naročiti uspeh pokazan je na javnoj vežbi kao i na ostalim priredbama. Društvo svojski radi na podizanju svoga doma, u koju svrhu je već sakupljeno preko 100.000 dinara gotovine i nabavljeno zemljište. U novu upravu izabrani su br. D. Šotra, N. Oručević, R. Radović, dr. N. Princip, S. Tohalj, M. Taminidžić, M. Vitković, O. Ševčuk i dr.

U Veloj Luci 18. ov. m. održana je godišnja skupština Sokolskog društva, koja je protekla u nevidenom oduševljenju našeg članstva. Sokoli su se zbili, te mirno promatraju mutnu situaciju u svijetu uvijek spremni da sve doprinesu na oltar Domovine. Za starješinu izabran je brat Filip I. Gugić čestiti seljak i uzor soko, a svi članovi odbora pokazuju punu volju za rad, pak smo uvjereni, da će vrlo starješina Gugić i ove godine imati agilne saradnike na sokolskoj njeni, iako je rad težak, ali se on ne plaši, zašto je najbolji dokaz njegov dugogodišnji nesebični rad u sokolskom društvu kao i ostalim ustanovama u Veljoj Luci.

Sokolsko društvo Banatska Palanka, župa Petrovgrad, održalo je godišnju skupštinu 18. februara. Rad je bio zadovoljavajući. Izabrana je nova uprava i to: za starešinu br. Cveja Jović, opštinski blagajnik; prosvetar, br. Sekulić Stanislav, sveštenik; načelnik Milosavljević Živojin, učitelj; načelnica sestra Milosavljević Ružica, učiteljica; tajnik br. Stančević Dragi, ratar i t. d.

Novo izabrana uprava sa prisutnim članovima zavetovala se, da u okviru Petrove petoljetnice, podignu spomen česmu na glavnom trgu Banatske Palanke, a uz pripomoć opštine.

Sokolsko društvo Malinska održalo je svoju glavnu godišnju skupštinu 18. II. Odziv bio je mnogobrojan, što u današnje vrijeme znači mnogo. Sama skupština je protekla u duhu bratske sloge i ljubavi, a društvo iz godine u godinu stalno napreduje. Izabrana je nova uprava, sa bra-

ćom u koju se može imati puno povjerenje da će oni još intenzivnije poraditi za dobrobit svog Kralja, Jugoslavije i svega naroda. Svjesni teške zadaće koju su preuzeli u ovo teško doba po sokolstvo u ovim krajevima članovi uprave nastaviti će nesebičnim radom za dobro svoga naroda. Pa ako nam se naš rad, za dobro Otadžbine upisuje u grijeh, budimo ponosni tim „griehom“.

Sokolsko društvo u Ravnoj Reci održalo je X. redovnu godišnju skupštinu u prisuću članstva svih kategorija i građanstva, pred delegatom župe Kragujevac br. Prohaskom. Izveštaji svih referenata uprave saslušani su sa najvećom pažnjom, te je nadzorni odbor dao razrešnicu staroj upravi, koja je ponovo birana sa dopunama.

Društvo je sazidalo svoj dom, u vrednosti od 200.000 dinara, ali nije još završen. Rešeno je da se otvori idejna škola za članstvo sa društvenim ispitom, koja će za nekoliko dana otpočeti sa radom. Na završetku skupštine, brat Prhaska, pozdravio je prisutne, a novoj upravi poželeo uspeha u radu, pa je skupština zaključena pevanjem „Oj Sloveni“.

Sokolsko društvo Pančevo održalo je brojno posećenu godišnju skupštinu, kojoj je, u ime župe Beograd, prisustvovao br. D. Bogdanović. Rad društva bio je aktivan u svima pravcima. Društvena imovina iznosi preko milion dinara. Delegat župe govorio je o današnjim problemima i stavu sokolstva prema njima, pozivajući članove da i dalje ustraju u sokolskom radu. Zamenik starešine, br. Vasa Isailović, zahvalio se govorniku i predložio, da se dosadnji starešina, br. Dr. Nikola Dragičević, koji je dvadeset godina bio na čelu društva, izabere za doživotnog počasnog starešinu, jer je zbog bolesti dao ostavku. Prisutni predlog primaju sa klicanjem br. Dragičeviću. Birana je nova uprava na čelu sa br. Vasom Isailovićem, u kojoj su i braća Mirko Skovran, ses. D. Ilić, Dr. Mihajlović, P. Živojinović, August Banščak, D. Putnik, O. Skovran, D. Bondarenko, E. Kačura, V. Lukačev, Ivan Mijatović, L. Živković, A. Kolarov, D. Vlahović, J. Bačić, i dr.

Sokolsko društvo u Knjaževcu održalo je godišnju skupštinu pred velikim brojem članstva i delegatima župe Niš, br. Z. Jankovićem i D. Todorovićem. Rad društva bio je plodonosan, a nastaviće se i u ovoj godini, kada društvo namerava podići sokolski dom, za koga su već uglavnom obezbeđena sredstva. Birana je nova uprava, na čelu sa dosadašnjim starešinom, br. Milosavom Boškovićem, trgovcem, koji je najmlađi sokolski starešina u zemlji, a biran je već petu godinu redom za starešinu društva u Knjaževcu.

Sokolsko društvo Modriča. — župa Tuzla održalo je 18. februara godišnju skupštinu, sa koje su bili poslani pozdravi Nj. V. Kralju, br. Savezu Sokola i župi. Zatim je starešina pomenuo umrle članove u toku ove godine, br. Čumuru, Nikolića i Blagojevića, kojima je skupština odala poštu. Na skupštini su bili prisutni delegati br. četa: Vranjak, Koprivna i Tarević. Posle primljenog izveštaja starešina Blagojević je apelovao na članove, da sada, u ovim sudbonosnim časovima, svaki savesno vrši svoju sokolsku dužnost. Uprava je, sa malom izmenom, ostala prošlogodišnja, jer se u ovom vreme-

nu na upravi društva moraju nazlatiti stari i oprobani Sokoli.

Sokolsko društvo Beograd X održalo je godišnju skupštinu prošle nedelje u prisuću mnogobrojnog članstva i delegata župe br. Momira Sinobada, koji je održao prigodan govor i poželeo društvu mnogo uspeha u radu. Iz primljenih izveštaja vidi se, da je rad u minuloj godini bio uspešan, iako se osećao manjak vežbaonice. Primljen je budžet za iduću godinu u iznosu od 27.000 dinara. Na koncu je izabrana nova uprava u kojoj su dr. Lj. Olič, Mile Lazić, M. Hadžiristić, M. Majstorović, J. Prokić i dr.

Sokolsko društvo Podujevo održalo je godišnju skupštinu u prisuću brojnog članstva, koga je pozdravio starešina br. B. Radonić. Iz podnetih izveštaja vidi se, da je rad u prošloj godini bio uspešan, uprkos izvesnim teškoćama. Izabrana je nova uprava na čelu sa br. Petrom Aligrudićem, starešinom Sreskog suda.

Sokolsko društvo u Tijesnom, Dalmacija, održalo je godišnju skupštinu u prisuću većeg broja članstva, koje je uprkos svima neprilikama ostalo verno sokolskoj misli. Rad u prošloj godini bio je u svakom pogledu na visini, iako je u drugoj polovici godine došlo do manjeg zastoja zbog poznatih događaja, ali su Sokoli nastavili neustrašivo, uvereni da bez borbe i žrtava nema pobeđe. U znak priznanja za dosadnji rad, skupština je ponovo izabrala dosadnju upravu na čelu sa starešinom br. Antom Obratov, apotekarom.

Sokolsko društvo Sisevac, kod Čuprije, održalo je godišnju skupštinu, posećenu od brojnog članstva iz rudnika Sisevca i okoline. Iz podnetih izveštaja vidi se plodan rad svih sekcija u minuloj godini. Sa tim radom nastaviće i novozabrana uprava na čelu sa starešinom br. Dokom Đokovićem.

Obćni zbor Sokolskega društva v Središču od Dravi se je vršil 11 februara. Predsedaval mu je zaslužni in požrtvovalni starosta br. Čulek. Glasom poročila s. tajnice, Zdravčeve, je štelu društvo v preteklem letu 186 članov in članic. Br. načelnik Srečko Jambrovič je poročal o telovadbi, ki se je vršila v 6 odsekih. Poudaril pri tem, da bi bil obisk telovadbe popolnoma zadovoljiv le, ako bi vsi člani in članice do 26 leta starosti zaveda li v polni meri dolžnosti obveznosti rednega obiska telovadbe. Društvo je imelo en lasten nastop, udeležilo pa se je nastopov mnogih društev. Br. blagajnik, Dogša Jakob, je naročal o društvenem denarnem stanju. Društvena godba se je tekem leta marljivo udeleževala. Sodelovala je na 23 sokolskih, ter na 11 drugih prireditel. Dramatski otsek je uprizoril 8 iger. Socijalni otsek je priredil Miklavžev večer in božičnico. Prav častno je bil proslavljen rojstni dan Nj. Vel. Kralja. Društvo ima poseben pevski, tamburaški, kolesarski in strelski otsek.

Z majhnimi izpremembami je bil izvoljen stari odbor z br. Čulekom kot starosto, br. Jurico Zdravcem in Jak. Dogša kot podstarostama, br. Srečkom Jambrovičem kot načelnikom ter s. Miciko Ivanuševo kot načelnico. — Br. župni delegat, prof. Struna, je v svojem bodrilnem zaključnem govoru priznal uspešen trud društva.

Sokolsko društvo Kumanovo, jedno od najstarijih društava u

Južnoj Srbiji, održalo je godišnju skupštinu u prisuću lepog broja članstva i delegata župe Skoplje, br. ing. V. Pajića, koji je održao prigodan govor, podvlačeći važnost sokolskog rada u današnjim vremenima, iz kojih će sokolstvo, kao i sve velike ideje, izaći pobednikom. Poziva braću da istraju u radu, koji će biti uspešniji što smo zbijeniji, a na korist naroda, države i svega slovenstva. Prema izveštajima funkcionera, rad u minuloj godini bio je na visini. Društvo je neumorno radilo na saniranju finansijskih prilika u čemu je potpuno uspelo, blagodareći br. Savezu i ostalim faktorima. Priredjen je veliki broj raznih proslava, akademija, posela, matineja itd. Izvršeni su svi zaveti, učinjeni za ovu godinu, u okviru Petrove petoljetnice. Povećan je broj članova i članica, a omladina je također u lepom broju pristupila u sokolske redove. Govorio je i starešina br. Žika Horizović, posle čega je birana nova uprava u koju su ušli pored starešine Lj. Mijovića, br. Kren, K. Cvetković, D. Pišton, S. Gavrilović, Dj. Zdravković, Č. Petković, J. Djordjević, M. Kren, N. Batašev, i dr.

Sokolsko društvo Bohinjska Bistrica održalo je godišnju skupštinu na kojoj je konstatovano uspešan rad u minuloj godini, kada je bohinjki Sokol postao središte svega prosvetnoga i nacionalnoga delovanja u ovom izloženom kraju. Time radom nastaviće i novoizabrana uprava, u kojoj u braća R. Hajnrihar, F. Črbec, F. Bavcon, S. Levčeva, M. Rozman i dr.

ТЕЧАЈ ЦЕНТРАЛНОГ ХИГИЈЕНСКОГ ЗАВОДА ЗА СОКОЛЕ СА СЕЛА

Савез Сокола је, у циљу појачања своје акције на селу, ступио у разговоре са Централним хигијенским заводом, где је нашао добро разумевање за ову акцију. Као прва последица споразумног рада између Савеза СКЈ и Централног хигијенског завода дошла је одлука Ц. Х. З. да за соколе селјаке из једног дела соколских жупа приреди посебан течај при заводу у Београду. Течај ће се одржати крајем априла, а тачан датум ће се одредити, када Савезу буду стигли одговори од жупа на распис који је њима у овој ствари упућен. Течај ће трајати тридесет дана, а у течај ће се примити 24 селјака сокола, који се одиста баве земљорадњом, а налазе се у доба између 17 и 21 годину.

РЕЗОЛУЦИЈА СОКОЛА ИЗ МЕТКОВИЦА

Sokolsko društvo u Metkoviću je, na godišnjoj skupštini, koja je održana 4 februara, donelo rezoluciju, u kojoj izjavljuje da u celosti prihvaca deklaraciju Sokolske župe Mostar, od 17 decembra. Zatim naglašuje misao narodnog jedinstva, koju za Sokole ne može niko likvidirati i poziva sve partije, da u ovim sudbonosnim vremenima predu preko stranačkih interesa i da zajednički preduzmu odgovornost za dalju sudbinu države, stavši odlučno na kraj valu defetizma i anarhije, koju provodi komunistička propaganda. Rezolucija izražava želju da jačanje bratske ljubavi i sloge postane zavet svih dobrih Srba, Hrvata i Slovenaca, i da u ovim sudbonosnim vremenima svako izvrši svoju dužnost prema Kralju i otadžbini, u čemu će naići na punu saradnju svakog Sokola.

Čitajući novine...

Frankovački „HRVATSKI NAROD“, od 23 februara, napada Veliku Britaniju, da je verolomna i da ne drži obećanja, što ih daje drugim narodima. A kao prvi i najveći greh u tom pogledu, navodi ovo:

„Italija je namamljena svečanim obećanjima u svjetski rat, a poslije toga je sramotno prevarena na diobi plijena“.

Kada se zna, da su se ta obećanja, u prvom redu sastojala u tome, da je na osnovu London-skog pakta (koga ni Englezi ni Francuzi nisu sami izmislili, već ih je g. Sonnino time ucepilo!) Italiji trebalo dati više od polovine Dalmacije, — izlazi da tobožnji ultranacionalistički „Hrv. narod“ smatra za najveću krivicu Velike Britanije, što Dalmacija nije data Italiji, umesto što je pripala Jugoslaviji, a preko nje i — Banovini Hrvatskoj!..

Splitski „NARODNI LIST“ objavljuje vest iz Postira, na Braču, u kojoj tamošnji Sokoli, koji se odlično drže, tvrde, da na njih „ne udaraju ni HSS ni njeni idejni borci“, već novopečeni uljezi, a najviše takvi, koji su još do nedavno bili funkcioneri u Sokol-skom društvu i koji bi, svojim ekstremizmom hteli da pokriju ranije delovanje.

Da je poturica gori od Turčina, stara je istina. Ali da novi vlastodršci tako spremno nagraduju pođlost tih poturica, dok dopuštaju da se gone Sokoli koji su ostali dosledni svom ubedenju, — to pokazuje moralni nivo, koji nikako ne govori u prilog „novom duhu“...

Dr. R. BIČANIĆ, koji je naročito stručnjak za statistiku, uspeo je da dokaže, da je tačna francuska doškočica, da „postoje tri stepena neistine: laž, podvala i — statistika“. Jer on je, istim tim „neumoljivim“ brojkama i podacima, kojima je, u svojoj knjizi „EKONOMSKA PODLOGA HRVATSKOG PITANJA“, tobože nepobitno dokazao, da je Zagreb do temelja upropašten od Jugoslavije, — pred samih devet godina, u zagrebačkoj „RIJEČI“, u članku „ZAGREB I JUGOSLAVIJA“, dokazivao, da se „uticaj Zagreba u Jugoslaviji, u kulturnom, političkom, a naročito ekonomskom pogledu, protegao na celu državu“; da je „porast pučanstva golem i da je razlog tom porastu slobodna nacionalna država“, te da

se „u Jugoslaviji Zagreb uvećao, kao što se u Austrougarskoj ne bi uvećao ni za 40 godina“...

Svada, ŠTA JE SRPSKO A ŠTA JE HRVATSKO, razmahala se u tolikoj meri, da se u danonočnoj bubnjarskoj paljbi istrošila već sva municija domaće proizvodnje, pa se prelazi, ne samo na strane ubojne metke, već i na muzejske, za koje smo mislili da smo ih se, Bogu hvala, već davno rešili. Tako se npr. — sem Dušana, Tomislava, Vuka, Starčevića itd., — kao svedoci u toj svadi pominju, ne samo famozni tuđi slugi, a naši krvnici, kao što su Sarkotić i Borojević, već i vladarska akta Franca Jozefa; dok u jednom srpskom listu čitamo golemi naslov, da je „I car Leopold II priznao Srbima pravo“ na izvesne zemlje, i to zajedno „sa generalom feldmaršalom Šmilfeldom“.

Znači da smo se već toliko zakrvavili, da smo zaboravili kakvi su nam zajednički krvnici bili, svi ti Franci Jozefi, Ferdinand, Leopold i Šmilfeld, i kako bi nas najradije bili istrebili, i sa srpske i sa hrvatske zemlje... Pa, umesto da budemo sretni, što smo ih za sva vremena skinuli s vrata, sad bi trebalo da nam oni budu autoriteti u tome, — kako ćemo se bolje i jače podeliti...

I, ako je do deljenja i drobljenja, — nismo loše odabrali...

„HRVATSKI DNEVNIK“ izveštava o jugoslovensko-bugarskim manifestacijama u Sofiji, i podvlači da je ministar, g. ANDRES, Bugare pozdravio „u ime 16 miliona Slovena iz bratske Jugoslavije“, i da je predsednik zagrebačke Trgovačke komore, Dr. KRASNIK, „naročito isticao sveslovenske ideje Štrosmajera i Stjepana Radića“.

Sve je to vrlo lepo; samo bi još bolje bilo, kad bi se sveslovenske ideje Štrosmajera i Stjepana Radića, bar za polovinu od toga naglašavale i u hrvatskoj štampi, umesto da se rabe samo kao roba za eksport, a da se kod kuće i ne govori o Štrosmajeru, dok se slovenstvo tretira kao pepeljuga...

Frankovački „HRVATSKI NAROD“ posvećuje čitav članak „velikoj opasnosti“, koja preti Hrvatima od toga, što „mnogi hrvatski momci, vraćajući se iz vojske i dalje nose šajkače na glavi“, pa kuka, da ima čitavih hrvatskih sela, gde se ne vidi drugo, do li tu-

dinska i protuhrvatska šajkača... Nije međutim važno, šta jedan Frankovački Got misli o šajkačama, ali iz toga članka doznajemo, da je „jedan mladi vrijedan svećenik, župnik u Deževicama, u Bosni, don Matko Livajušić, oduzeo u crkvi trinajestorici hrvatskih seljaka šajkače, našto je bio kažnjen sa strane sreskog načelnika sa globom od 250 dinara“.

Ma da je kazna preblaga, za čoveka koji se, u hramu božijem, zanima otimanjem tuđih kapa, pa makar se taj čovek nazivao slugom božijim, — pitamo se, šta je crkvena vlast učinila protiv tog čudnog pastira, čija mržnja i nestrpljivost ide tako daleko, da stvara skandale, kojima se Frankovci dive?...

TEČAJ ZA VOĐE SOKOLSKIH ČETA U ŽUPI BAŃALUKA

Sokol-ska župa BaŃa Luka održala je III deo tečaja za vođe sokol-skih četa u BaŃoj Luci, od 11 do 18 februara. Tečaj je po-hađalo 33 prednjača iz 18 sokol-skih četa, iz sva četiri okru-žja, koji su završili I i II deo tečaja na okružnim tečajevima u sedištu okružja.

U ovom tečaju obrađeno je sve ovogodišnje takmičarsko i sl-esko gradivo, koje je kao priprema za Svesokol-ski slet 1941 u Beogradu. Također je obrađeno teoretski i praktički sve predviđeno gradivo u smislu narodno-odbrambenog vaspita-ња, kojem radu se naročito sada, u ovim teškim vremenima pridaje velika važnost i paž-ња.

Kao nastavnici sudelovali su sami stručnjaci i to: za teh-ničko stručni deo brat Miloš Volk, koji je bio ujedno i vo-đa toga tečaja, za opšte tele-sno vaspitaње, organizaciju na-rodno odbrambenog rada i orga-nizaciju tehničkog rada, brat Žluva Josip, načelnik župe, za sokol-sku misao i S. P. P. brat dr. Jovo Perencević, staršina župe, za organizaciju rada na selu, brat Dr. Pero Trumić, pročelnik SPP. župe, za sавре-мене zadatke u sokol-stvu brat profesor Vaľak Јурај, просветар друштва, за војнички део предмета пешадијски поручник Слободан Васић.

Tečaj bio je zasnovan na in-ternatskoj osnovi, u prostori-ja-ma Sokol-skog doma u BaŃoj Lu-ci, o trošku Жупе. На закључ-ку одржао je tečajima говор начелник жупе Јосип Жлува и старшина жупе, др. Јово Пе-

ZAHTEVI NEMACA U JUGOSLAVIJI

List „Ravnopravnost“, koji iz-lazi u Pančevu piše u poslednjem broju o novim zahtevima nemač-ke manjine u Jugoslaviji i zavr-šava:

„Skoro ne prođe nedelja da pretstavnici nemačke manjine u Jugoslaviji ne posete bar jednog od naših ministara. Predmet njih-ovih intervencija je uvek isti. Kon-cesije Nemcima u Jugoslaviji su očevidno postigle maksimum i mi-nistri Kraljevske vlade, koji vode računa o interesima države i raspo-loženju naše javnosti, ne mogu vi-še da ispune sve nove zahteve na-ših Nemaca. Mi moramo da se di-vimo vanrednoj strpljivosti našeg Pretsednika Ministarskog saveta i njegovih ministara, koji, i pored ogromnih poslova, nadu vremena da primaju stalne posete nemač-kih političara. Ali Nemci ne popu-štaju.“

Mi bi bili sretni, naprimer, kad naše manjine u inostranstvu ne bi imale većih briga nego Nemci u Jugoslaviji. Pored osnovnih škola, Nemci imaju građanske škole, za-tim učiteljsku školu i nižu gimna-ziju. Oni imaju također Kulturbund sa preko 300 mesnih grupa i bez-brojn timer sekcijama, bibliotekama, narodnim pozorištima, — jedan ogroman aparat kojim mogu da se služe u cilju vaspitanja nemačke omladine. Što bi ostalo od svih ne-mačkih škola i drugih nemačkih kulturnih ustanova kad bi se Ju-goslavija pridržavala međunarod-nih obaveza, t.j. odredaba Sepžer-menskog ugovora, ili bi primenila princip reciprociteta?

SOKOL-SKE ČETE MOGU BITI KOLEKTIVNI ČLANOVI SRPSKOG POЉOPRIVREDNOG DRUŠTVA

U vezi sa akcijom koju vodi u cilju proširenja osnovice za sokol-ski rad na selu, Savez SKJ stupio je u razgovore sa Srpskim poљoprivrednim dru-štvom u Beogradu, čija je de-latnost na poљoprivrednom po-dizanju sela poznata po sјајnim rezultatima. Postignut je spo-razum po коме sokol-ske čete mogu biti kolektivni članovi Srpskog poљoprivrednog dru-штва, плаћајући само индивидуалну чланарину од 30 din.

Perencević, koji su istakli po-жртвовање и дисциплину течај-ника, позивајући их да истрају у sokol-skom radu служећи тиме narodu u Краљу.

M. B.

годишње. За тај износ Соколска чета добива бесплатно месечни лист „Тежак“, годишњи календар Српског пољопривредног друштва, а што је најважније, стиче право, да преко тога друштва набавља потребне пољопривредне справе, семења и друго. Кад се зна, колико Српско пољопривредно друштво има искуства у овим набавкама и колико је успело да добије јефтино до тих артикала, неопходно потребних селу, онда се може видети, од колике ће користи за соколске чете, нарочи-то у оним местима где нема пољопривредних дружина бити овај споразум.

Српско пољопривредно друштво ће, према том споразуму, снабдевати Савез и његове јединице и пропагандним брошурама и летацима. Ова сарадња ће се свакако у даљим разговорима и проширити на корист и једне и друге организације, а што је најглавније, на корист нашег народа на селу. Савез је обавестио соколске жупе о овом споразуму и упутно чековне у-платнице за упућивање чланарине Српском пољопривредном друштву, на сад очекује резултате, уверен, да ће и наше жупе, а нарочито соколске јединице на селу, правилно схвати-ти корисност овог новог пот-хвата у интересу соколског се-ла.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Zagrebački i ljubljanski listovi javljaju da u vladi postoji namera, da se organizuju dva nova ministarstva, koja bi obuhvatila teritorij čitave Jugoslavije, i to ministarstvo propagande i ministarstvo vera. Pod ministarstvo propagande spadao bi centralni presburo, radio stanice, obaveštajne agencije, turizam itd., a ministarstvo vera bi obuhvatilo sve veroispovesti u državi. Govori se da su već izrađeni nacrti uređaba o ovim ministarstvima.

Dolazak izaslanika prezidenta Ruzvelta, g. Sumnera Wellesa, u Evropu, i njegove posete zagačanim i neutralnim državama, stoje u centru međunarodne političke pažnje. Međutim, dok štampa zapadnih sila jednodušno i odlučno odbija svaku pomisao na „polovični mir“, koji ne bi odgovarao zahtevima saveznika, nemačka štampa je u oči tog dolaska sasvim izmenila ton prema Americi pa, ne samo što ne napada prezidenta Ruzvelta, već hvali njega i Ameriku, a za doček g. Wellesa izvršene su u Ber-

Tvornice P. Teslić, Sisak

Firma je vlasnik prirodnih vrela pitke i ljekovite vode poznate na tržištu pod imenom prirodna radioaktivna

SISAČKA MINERALNA VODA
(alkalno murijatsko jedno vrelo)

ovapnjenje žila, visoki krvni tlak, iznemoglosti, trajne upale dišala, asthmu, bronchiale, očne i živčane bolesti, trajne kožne bolesti (akna, furunkule, čireve), tuberkulozu kostiju, članaka i živaca, reumatizam mišića i članaka, ženske bolesti (upale, mijome, eksudate, trajna zapaljenja), trajne otekline žlijezda (gušu, pubertnu strumu), bolesti

VLASNIK P. TESLIĆ, SISAK

FIRMA JE ODLIKOVANA NA SLIJEDEFIM IZLOŽBAMA:

Trgovačka i obrtnička izložba u Osijeku 1925 godine zlatnom plaketom. — Međunarodni sajam i izložba u Novom Sadu 1929 godine zlatnom medaljom. — Exposition Internacional, Barcelona 1929 Medalla de Oro. — Foire Exposition de Nice 1930 Grand Prix avec Mé-

PROIZVODE
rafinirani špirit, denaturisani špirit, sve vrste likera, brandy-a rumova i domaćih rakija, kvasac, ugljičnu kiselinu, potašu, umjetno gnojivo, kristalnu sodu i bukove spirale za tvornice sirćeta.

Pitka

sama, sa vinom, koje ona ne bojadiše, i ostalim alkoholnim pićima, mlijekom i voćnim sokovima.

Liječi

crijeva i želuca, bubrežni i žučni kamenac, skrofulozu (članaka, živaca, kožnu skrofulozu, čireve), bolesti spolnih i mokraćnih organa (trajno zapaljenje, kamenci), hemeroide, usporeni oporavak, zacjeljuje rane, nepravilnosti kod probave. Naročito povoljno djeluje kod pojave morske bolesti.

daille d'Or. — XII. Fiera Campionazia internazionale di Padova 1930 Grand Premio e Medaglia Oro. — III-e Exposition Internationale de l'Enfant, Bruxelles 1940. — Grand Prix avec Médaille d'Or. — A naročito za „Sisačku mineralnu vodu“, na Exposition de Bien-Etre, Paris 1930 pour Eaux Minérales: Grand Coup d'Honneur avec Médaille d'Or.

linu velike pripreme. Iz toga se zaključuje, da Nemačka sprema ponovnu mirovnu ofanzivu, a izvesni listovi tvrde, da je Hitler spremio za g. Wellesa neku vrstu nacarta za mirovnu ponudu. Sa nemačke strane se to demantuje, ali je nemačka mirovna kampanja već otvorena, pa je do neke mere podupire i Italija, ističući formulu „mira bez pobedenih i pobednika, sa uzajamnim žrtvama“. Francuska i engleska štampa odgovaraju, međutim, da je takav mir nemoguć, jer bi svako održanje nacionalsocijalizma na vlasti, značilo nove ratove.

U vezi sa time, mnogo se raspravlja o ratnim operacijama većeg stila, koje bi trebale da započnu u mesecu martu. Listovi zapadnih sila tvrde, da će Nemačka otpočeti najpre sa mirovnim ofanzivom, pa da će tek onda pokušati neki jači vojni udar. Međutim, po izvesnim glasovima francuskih i engleskih listova, koji traže jaču aktivnost, nije isključeno da inicijativa dođe sa francuske i engleske strane.

„Times“ donosi članak o Nemačima koji se nalaze u Rusiji, i veli, da se sada u Moskvi nalazi više nemačkih agenata, koji vrše ulogu kao i nemački agenti u Varšavi, pre rata sa Poljskom. Londonski list tvrdi da ruska vlada na te Nemce gleda kao na sumnjive elemente i da ih nikako ne pušta u unutrašnjost zemlje. U Moskvu je došlo više inženjera, koji žele da istražuju ruđe na Uralu itd., ali ih Sovjeti ne puštaju iz Moskve i drže ih pod strogim nadzorom. Londonski list tvrdi da Sovjeti zidaju u tvrđenja prema Nemačkoj, koja će se zvati „Staljinova linija“.

jer da nisu zaboravili stari plan g. Hitlera o osvojenju Ukrajine. — Italijanski listovi također pišu o odnosima između Nemačke i Rusije. Ovi smatraju, da obe države žele što tešnje privredne odnose, ali da nikako nije verovatno da dođe do uske vojničke saradnje, ili do saveza između Nemačke i sovjeta.

PRVI DVOBROJ „PREDNJAČKOG ZBORNIKA“

Kako smo već javili, izašao je iz štampe prvi broj „Prednjačkog Zbornika“, koga izdaje Načelnštvo Saveza SKJ u redakciji br. Dr. Alfreda Pihlera. List je izašao kao dvobroj, za januar i februar, na 40 stranica, sa velikim brojem slika i raznih crteža i skica uz vežbe. Sadržaj: 1940 (uvodnik od Načelnštva SSKJ); — Opšti deo: Odbrambeno vaspitanje (Načelnštvo SSKJ); — II međuzupske utakmice u Osijeku (Josip Bogner); — Pokrajinske smučarske utakmice SSKJ u Bohinju (Nande Majnik); — Članovi: Vežbe na živom vratilu (Janko Kavčić); — Razni spomendani; — Članice: Proste vežbe za vežbovne časove žena (Joža Trdina); — Vaje na gredi (Elza Skalarjeva); — Muški naraštaj: Čas vežbanja muškog naraštaja (Slavko Poljšak); Samoodbrana (Paja Brandajs); — Uputstva za uvežbanje prostih vežbi muškog naraštaja za slet u Beogradu (Rafael Ban); — Ženski naraštaj: Uputstva za učenje „Narodnih motiva“ (Olga Skovran); — Deca: Časovi vežbanja za mušku decu (Miloš Rokšan dić); — Strunjača u dečijoj telovežbi (Slavko Poljšak). — „Prednjački Zbornik“ izlaziće mesečno. Pored redovnih brojeva izlaze i posebna izdanja sa vežbama. Do

sada je izašlo osam posebnih izdanja, sa sletskim vežbama za II svesokolski slet u Beogradu 1941. — Preporučamo svoj braći i sestrama i svima jedinicama, da se pretplate na „Prednjački Zbornik“ Pretplata je samo 2 dinara.

USAVRŠENE SPRAVE

NABAVLJAJTE U SPECIJALNOJ

TVORNICI

GIMNASTICKIH

SPRAVA

J. ORAŽEM

RIBNICA

(Osnovana 1881. g.)

Tko je malokrvan, blijed

i uopće slabog zdravlja, neka upotrebi najnoviji specijalitet „Ferrodovim“ koji otvara van redan apetit i vrlo brzo oporavlja svaku osobu kojoj je bila kakva bolest narušila zdravlje. Za dobar uspjeh dovoljne su 2-3 flaše. Originalna flaša Din 40.— franko. Proizvada Mr. Ph. A. Mrkušić, apotekar u Mostaru (Bavovina Hrvatska). Dobiva se i u apotekama. Reg. S. Br. 6682/32

САВ МАТЕРИЈАЛ,
ПРИБОР, ИНСТРУМЕНТИ
И ПЛАНОВИ ЗА ЈЕДРИЛИЦЕ
И ЛЕТЕЋЕ МОДЕЛЕ

АЕРОИВКО

БЕОГРАД
ПОШТАНСКИ ФАХ 702

Sestre-Braćo!

Upamtite da ćete sokolsku odoru, vežbaće odelo i sve ostale sokolske potrepštine dobiti jedino, propisno i jeftino u solidnoj i poznatoj

Trgovini
sokolskih
potrepština

Branko Palčić

ZAGREB
Kraljice Marije 6
BEOGRAD
Balkanska 22

Tražite besplatni cenovnik

Tvornica TANINA Sisak D. D.

Proizvodi slijedeće
ekstrakte:

Kestenov ekstrakt	
Smrekov	„
Hrastov	„
Kveljačo	„
Valonca	„
Mimoza	„

i razni miješani ekstrakti.
Sirovina se nabavlja iz
naše države, Afrike,
Azije i Južne Amerike.

Za svaku priliku, za svačiji novčanik!

Pored pisaće mašine OLYMPIA M 8 za kancelariju imate na izbor 5 raznih malih pisaćih mašina po raznim cenama. (FILIA, SIMPLEX, PROGRESS, ELITE, PLANA), Imati jednu OLYMPIA - mašinu na raspolaganje, nije, dakle nedostupan ideal. Zatražite naš iscrpan prospekt sa uslovima plaćanja u ratama za onaj model koji Vam najviše odgovara.

OLYMPIA BIRO MAŠINE

KRALJA MILANA 6
TELEFON 21-988

A. D. BEOGRAD

Olympia